

Curs practic de administrare a riscului în afaceri

Cum să faci afaceri în România fără să îți pierzi casa și mașina?

Când răspunzi ca acționar, asociat sau administrator cu bunurile proprii?

Tehnicile de "Piercing the corporate veil" în dreptul românesc

[Autor: Cosmin Poenaru](#)
[Avocat - Baroul București](#)

<https://cosminpoenaru.ro/>

Iulie 2020

1

Cuprins

Declinare de răspundere.....	3
I. Introducere	4
1. Ce vei afla în acest ghid?	4
2. Când NU se mai aplică răspunderea limitată doar la bunurile societății și de ce?.....	4
3. Personajele	7
II. Când răspunzi nelimitat față de ANAF?.....	8
1. Cazuri concrete răspundere personală.....	9
A. Pentru obligațiile de plată restante ale societății declarate insolubile, poți să răspunzi solidar dacă ești una dintre următoarele persoane:	9
B. Pentru obligațiile fiscale restante ale societății pentru care s-a solicitat deschiderea procedurii insolvenței răspund solidar cu acesta persoanele care au determinat cu rea-credință acumularea și sustragerea de la plata acestor obligații.....	13
C. Societatea A răspunde solidar cu societatea B declarată insolubilă sau declarată insolventă dacă societatea A controlează, direct (deține majoritatea drepturilor de vot) ori indirect (persoane interpuse) sau este controlată sau se află sub control comun cu societatea B și dacă:	14
D. Mai poți răspunde solidar cu societatea dacă ești una din următoarele persoane:	15
2. Procedura.....	16
A. Audierea.....	16
B. Prescripția	16
C. Comunicare.....	17
D. Motivare insuficientă	17
III. Când răspunzi nelimitat față de ceilalți creditori?.....	19
1. Caz General.....	19
2. Cazuri speciale	20
IV. Când răspunzi nelimitat ca administrator?	29
1. Când răspunzi ca administrator de SA sau SRL.....	29
2. Când răspunzi doar ca administrator de SA	38
V. Când îți se poate anula contractul încheiat?	41
1. Pentru următoarele acte sau operațiuni ale debitorului, se prezumă fraudă și astfel vor putea fi anulate, pentru restituirea bunurilor transferate sau a valorii altor prestații executate:.....	41
2. Următoarele activități pot fi considerate frauduloase (dar fraudă nu se prezumă ca la cap. V. pct. 1., ci trebuie demonstrată) și pot fi anulate și prestațiile recuperate, dacă sunt încheiate în cei 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii cu persoanele aflate în raporturi juridice cu debitorul:.....	50
VI. Concluzie.....	60
VII. Legislație și Bibliografie	61

Declinare de răspundere

1. Următoarea lucrare nu constituie consultanță juridică și nu naște drepturile și obligațiile specifice relației avocat-client.
2. Informațiile generale din acest ghid au un scop educațional. Dacă aveți o speță asemănătoare trebuie să vă adresați unui avocat specializat, fiecare caz având particularitățile sale, mai ales în contextul în care legislația se modifică și actualizează foarte des.
3. Chiar dacă spețele din acest ghid sunt reale, numele persoanelor și alte date cu caracter personal au fost anonimizate pentru respectarea cerințelor în materie.
4. Acest ghid nu poate fi copiat sau reprodus, total sau parțial, fără acordul prealabil al autorului.

I. Introducere

1. Ce vei afla în acest ghid?

În acest ghid vei găsi cazurile în care răspunzi cu averea proprie (cum ar fi casa și mașina personală, banii din contul bancar de pe persoana fizică etc.), pentru faptele făcute în cadrul unei societăți care are răspunderea limitată, adică Societățile cu Răspundere Limitată (SRL-urile) și Societățile pe Acțiuni (SA-urile). Cu privire la SA-uri, cazurile sunt de interes, în special, dacă ești acționar în SA-urile care NU sunt listate pe bursă, sau, mai ales, dacă ești acționar comanditar.¹ Te interesează aceste cazuri și dacă ești creditorul unei societăți care nu mai are bani și nu mai poate să te plătească, și ai vrea să iei banii (sau să îi execuți bunurile), direct de la persoana fizică care administrează sau care deține compania. Astfel, poți răspunde cu patrimoniul propriu dacă ești proprietarul companiei (asociat sau acționar) sau dacă ești administratorul acesteia.

După ce vei parcurge acest ghid, nu vei citi doar anumite cazuri care s-au întâmplat în realitate, exemple ale atragerii răspunderii, ci și ce este în esență răspunderea nelimitată și, pe de o parte, ce să facă asociatul, acționarul sau administratorul pentru a nu ajunge subiectul ei, iar, pe de altă parte, ce să facă acel creditor care nu își mai poate recupera creanța de la debitorul persoană juridică și dorește să se întoarcă împotriva persoanei răspunzătoare de societate.

2. Când NU se mai aplică răspunderea limitată doar la bunurile societății și de ce?

Ca și în alte domenii, este mult mai ușor să previi decât să tratezi, de aceea este recomandat să faci regulat un audit societății, mai ales dacă aceasta începe să aibă probleme de solvabilitate.

De cealaltă parte, dacă ești creditor este bine ca la încheierea contractului (sau ulterior prin modificarea contractului inițial) să te consulți cu un avocat pentru a constitui mai multe garanții și pentru a găsi mijloace

¹ Comanditarul are răspundere nelimitată tot timpul, pe când comanditarul are de regulă răspunderea limitată în limita aportului social, precum asociatul din SRL, excepțiile când comanditarul și asociatul răspund cu averea proprie urmând a le detalia în cele ce urmează.

prin care îți poți recupera banii integral, în cazul în care societatea debitoare va intra în insolvență.

Chiar dacă nu ai fost precaut, și nu ai respectat regulile de mai sus, și ai ajuns în etapa în care nu se mai poate plăti, trebuie să acționezi repede pentru a limita pierderile. Dacă ești creditor ai un termen scurt în care îți mai poți recupera o parte din bani, după ce societatea cu care ai contractat intră în insolvență. Dacă ești debitor și acționezi cu celeritate, poți scăpa în unele cazuri de datorii, fără să le plătești. În plus, ca debitor insolvent, dacă nu depui cerere pentru intrare în insolvență în câteva luni de la apariția stării de insolvență, poți răspunde penal pentru bancrută simplă.

De principiu, răspunderea este antrenată în caz de fraudă, înșelăciune, de abuzul răspunderii limitate, atunci când bunurile societății sunt folosite în scop personal sau când se iau decizii contrare interesului societății. Dar sunt și multe cazuri în care, chiar dacă unele persoane nu au săvârșit aceste fapte ilicite, li s-au atras răspunderea deoarece nu au avut o apărare bună.

Această răspundere presupune înlăturarea separației de patrimonii dintre persoana fizică și societate, și antrenarea răspunderii personale pentru obligațiile societății.

Există o latură penală (pe care nu o vom analiza decât incidental în acest material), o latură administrativă și o latură civilă a răspunderii. Există anumite fapte și acte care niciodată nu îți vor atrage răspunderea personală, fapte și acte care întotdeauna îți vor atrage răspunderea personală și o zonă gri, de mijloc, unde e posibilă oricare dintre cele două soluții, deoarece nu există o practică unitară, soluțiile fiind diferite de la un judecător la altul.

Multe dispoziții de înlăturare a răspunderii limitate sunt aplicabile doar pe o perioadă limitată, atunci când societate se afla într-o anumită etapă, precum cea a lichidării, insolvenței și/sau a falimentului.

Răspunderea nelimitată ar trebui să rămână totuși o excepție, raportată strict la cazurile prevăzute de lege, chiar dacă legea nu este foarte clară, iar practica nu este tot timpul unitară. Limitarea răspunderii rămâne regula, rațiunea fiind încurajarea economiei și a dezvoltării, prin faptul că mai multe persoane își vor asuma riscuri și vor întreprinde diverse activități care, vor crea noi locuri de muncă sau vor descoperi noi

tehnologii, atunci când știu ca patrimoniul personal și al familiei nu este pus în pericol.

Așadar, în cele ce urmează îți voi detalia cazurile care reglementează înlăturarea răspunderii limitate, cu exemple concrete din practică, la multe dintre aceste exemple hotărârea fiind accesibilă integral în notele de subsol. Nu înseamnă neapărat că sunt de acord cu interpretarea acestor cazuri sau că acestea sunt cele mai corecte din punct de vedere abstract-juridic-ideal. Uneori am pus cazuri foarte similare cu soluții opuse, tocmai pentru o radiografie cât mai ancorată în realitate. În notele finale, vei putea găsi articolele din lege pe care se bazează acest ghid.

În plus, răspunderea cu averea proprie se aplică și în cazul în care săvârșești o infracțiune. Spre exemplu, dacă în calitate de asociat al unei societăți, săvârșești infracțiunea de înșelăciune, vei putea fi obligat să repara prejudiciul din banii proprii. Nu vom enumera în acest ghid toate infracțiunile pentru care poți să răspunzi, dar e bine să ai în vedere și această latură atunci când analizezi un caz.

În ghid o să-ți vorbesc mai mult din perspectiva debitorului, a celui căruia îi sunt executate casa și mașina de către creditori, deoarece atenția o să fie mult mai concentrată, când te pui în această situație. Este mult mai intens din punct de vedere psihologic, să pierzi un bun, decât să câștigi același bun de aceeași valoare.²

Cu toate acestea, informațiile din acest ghid nu sunt doar pentru cei care vor să-și limiteze riscul doar la capitalul social și bunurile societății în cazul în care societatea trece printr-o situație dificilă. Informațiile din acest ghid sunt la fel de utile și dacă ai bani de recuperat și vrei să poți urmări bunurile personale ale patronilor societății debitoare, pentru că societatea debitoare nu mai poate plăti, iar asociații sau administratorii societății ar avea destui bani în patrimoniul personal pentru a-ți achita datoriile.

Am încercat să fac acest ghid cât mai practic - arătând cazuri reale care ilustrează cum interpretează judecătorii dispozițiile legii, digerabil – spețele sunt rezumate și ușor de înțeles, dar în același timp am păstrat nuanțele și detaliile care contează. Dacă am reușit acest lucru sau ai observații (inclusiv erori de scriere, “typos”, sau de punctuație), întrebări

² https://en.wikipedia.org/wiki/Loss_aversion

sau consideri că ar fi trebuit tratate și alte aspecte în cadrul ghidului, nu ezita să-mi trimiți un email la office@ghidlegal.ro sau să completezi următorul [formular de feed-back](https://bit.ly/1GhidLegal) <https://bit.ly/1GhidLegal>, și voi trata cu atenție cele menționate.

3. Personajele

Dan/Daniel sunt **debitorii**, cei care au bani de dat. Mă voi referi la ei atât ca persoane fizice, cât și ca administratori, asociați sau acționari ai societății. Uneori când vorbesc de Dan sau Daniel mă refer chiar la societatea deținută sau administrată de aceștia. Dan și Daniel nu sunt neapărat persoane fizice, pot fi și alte societăți care dețin societatea insolventă.

Cristi/Cristina sunt **creditorii**, cei care vor să-și recupereze banii de la societatea lui Dan și a lui Daniel, care nu mai poate plăti. Pentru că societatea nu mai are active, vor să atragă răspunderea cu bunurile personale. Creditorul este și ANAF, mai ales în cazurile de la cap. II. 1

Traian este **terțul** în cearta lui Cristi și a lui Dan. Cu toate acestea, cearta lor are efecte (mai restrânse) și asupra patrimoniului lui Traian, deoarece unele contracte încheiate de Traian cu Dan pot fi anulate. Aceste cazuri le detaliem în cap. V.

II. Când răspunzi nelimitat față de ANAF?

În continuare, vom analiza cazurile în care răspunzi cu propriul patrimoniu, dar nu în relație cu orice debitori, ci pentru datoriile pe care le ai la stat. Chiar dacă unele cazuri sunt asemănătoare cu cele explicate mai jos la celelalte capitole, nu sunt identice, deoarece se aplică pe legi diferite și trebuie să îndeplinească condiții diferite.

Reglementarea din această materie are scopul de a preveni situația, în care societatea ta, acumulează datorii mari la stat, iar înainte de a intra în procedura insolvenței, înstrăinezi bunurile cu mult sub valoarea pieței către asociat, administrator sau terțe persoane, astfel încât statul nu-și poate încasa taxele și impozitele. Această răspundere are în vedere atât obligațiile fiscale principale, cât și pe cele accesorii, ale perioadei pentru care ai avut calitatea, ce a stat la baza atragerii răspunderii solidare.

Spre deosebire de celelalte cazuri, în această situație, răspunderea cu patrimoniul propriu îți este atrasă de inspectorul fiscal, nu de judecător.

În practică, nu de puține ori, calificarea dată de către inspectorul fiscal al A.N.A.F-ului este abuzivă sau nelegală și dacă o ataci ulterior în instanță, aceasta va fi desființată. Din păcate, aceste cazuri vor continua să existe în număr mare, atât timp cât nu va exista o răspundere efectivă pentru abuzul

comis de funcționarul fiscal. Cele mai multe situații, în care deciziile de angajare a răspunderii emise de către ANAF sunt anulate de către instanță, sunt acelea în care nu ți-au demonstrat reaua-credință.

Cu toate că, există concepția conform căreia instanțele nu desființează prea ușor deciziile abuzive ale ANAF, deoarece judecătorii sunt plătiți din bugetul public care este colectat de către ANAF, sunt destul de numeroase cazurile, mai ales în ultima perioadă, în care instanțele au anulat deciziile greșite ale ANAF prin care se atrăgea răspunderea personală.ⁱ

1. Cazuri concrete răspundere personală

A. Pentru obligațiile de plată restante ale societății declarate insolubile, poți să răspunzi solidar dacă ești una dintre următoarele persoane:

a) persoanele fizice sau juridice care, anterior datei declarării insolabilității, cu rea-credință, au dobândit în orice mod active de la debitorii care și-au provocat astfel insolabilitatea;

Caz practic³:

Mama “a vândut”⁴ și a donat proprietățile pe care le avea în patrimoniu către cele două fiice ale sale. Fiicele și-au înscris dreptul de proprietate în cartea funciară, după somație, dar înainte ca ANAF să înscrie sechestrul. Nu este credibilă susținerea fiicei că nu știa de datoriile mamei sale când avea același domiciliu cu aceasta.

Pentru aceste motive instanța a menținut răspunderea fiicelor cu propriul patrimoniu, angajată de către ANAF. Instanța a desființat restituirea proprietăților către mamă și a obligat-o pe acesta să dea înapoi sumele primite. Probabil soluția nu ar fi fost aceeași dacă mama înstrăina bunurile cu titlu-oneros (adică vânzare, nu donație) către persoane care nu erau membri de familie. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere și domeniul penal cu privire la bancruta frauduloasă⁵.

³ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5d8ac71be490094810000035>

⁴ Se poate considera, destul de ușor, că a fost o donație deghizată sub formă de vânzare.

⁵ Codul Penal, Art. 241: Bancruta frauduloasă

(1) Fapta persoanei care, în fraudă creditorilor:

a) falsifică, sustrage sau distruge evidențele debitorului ori ascunde o parte din activul averii acestuia;

Caz practic⁶:

Dan nu a plătit datoriile pe care societatea sa le avea la fisc. Pentru aceste motive fiscul a început să-i execute bunurile proprii. Instanța a motivat că reaua – credință a lui Dan, care a avut calitatea de asociat al societății debitoare nu poate să rezulte din faptul că acesta „nu și-a dat interesul în rezolvarea situației fiscale a societății debitoare”, astfel cum se arată în decizia privind soluționarea contestației de către fisc, ci trebuie să rezulte din elemente concrete, potrivit cărora, deși societatea avea posibilități financiare de a achita la scadență obligațiile sale fiscale, reclamanta a împiedicat declararea sau achitarea acelor obligații fiscale, în perioada în care a avut calitatea de asociat, ori a înstrăinat sau a ascuns active ale societății debitoare.

Administratorul (care era și asociat) a reușit să desființeze decizia de angajare a răspunderii, atrasă ca urmare a unei inspecții fiscale. ANAF nu a reușit să demonstreze reaua-credință.

- b) administratorii, asociații, acționarii și orice alte persoane care au provocat insolvabilitatea persoanei juridice debitoare prin înstrăinarea sau ascunderea, cu rea-credință, sub orice formă, a activelor debitorului;**

Caz practic⁷:

Firma de transport a lui Dan avea datoriile fiscale neplătite de mai mulți ani. A înstrăinat o mașină (Dacia Logan), care era sub sechestru. ANAF a argumentat că, având în vedere pasivitatea lui Dan, în calitate de asociat/administrator prin raportare la îndatoririle necesare respectării și îndeplinirii obligațiilor stabilite prin lege, se constată că acesta nu a manifestat diligența unei persoane de bună - credință, inacțiunea lui în sfera și accețiunea codului de procedură fiscală fiind calificată, într-o manieră lipsită de echivoc, reaua - credință.

A reiterat și, faptul că debitorul Dan avea posibilitatea să achite obligațiile restante eşalonat, dar nu s-a uzat de această facilitate. Din

b) înfățișează datoriile inexistente sau prezintă în registrele debitorului, în alt act sau în situația financiară sume nedatorate;

c) înstrăinează, în caz de insolvență a debitorului, o parte din active se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

⁶ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5b31ab02e49009581c0000b2>

⁷ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e1a8894e490099409000029>

perspectiva ANAF, reiese clar și fără echivoc, că s-a asigurat conformitatea cu prevederile legale a procedurii privind angajarea răspunderii solidare.

Instanța a spus că, în sensul dreptului fiscal este insolvabil debitorul ale cărui venituri și/sau bunuri urmăribile au o valoare mai mică decât obligațiile fiscale de plată sau care nu are venituri ori bunuri urmăribile. În acest sens, organul fiscal comunică debitorului procesul-verbal de insolvabilitate.

Invocarea acestui caz nu atrage automat răspunderea administratorilor, deoarece legiuitorul nu a înțeles să instituie o prezumție legală de vinovăție și de răspundere în sarcina acestora, ci a prevăzut doar posibilitatea atragerii acestei răspunderi, dar numai după administrarea unor dovezi pertinente, concludente și utile în acest sens.

De asemenea, practica judiciară a statuat că simplele supoziții ale organului fiscal, fără a dovedi faptele care se pretind a fi comise de către administratori sau asociați, nu sunt suficiente pentru angajarea răspunderii solidare în materie fiscală. Astfel, prin Decizia de angajare a răspunderii solidare, nu au fost prezentate argumente și mijloace de probă pentru a dovedi pe de o parte reaua-credință a recurente și pe de altă parte legătura de cauzalitate între conduita ei și starea de insolvabilitate a societății și prejudiciul suferit de bugetului statului.

În plus, în practica judiciară s-a învederat faptul că simplele supoziții ale organelor fiscale, în sensul că administratorii și asociații ar fi săvârșit anumite fapte, nedovedite, nu sunt suficiente pentru angajarea răspunderii solidare în materie fiscală.⁸

Existența relei credințe nu poate fi analizată abstract, fără a exista referiri concrete și nominale la faptele unei persoane, iar simpla pasivitate nu echivalează cu lipsa bunei-credințe. În acest context se relevă și eroarea primei instanțe care, pentru a constata reaua-credință a recurente, se raportează la un reper abstract „...diligența unei persoane de bună-credință...”.

⁸ A se vedea și art. 41(2) lit. c) din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene care prevede obligația administrației publice de a-și motiva deciziile.

Administratorul Dan nu a răspuns cu propriul patrimoniu, deoarece înstrăinarea mașinii ar fi trebuit să cauzeze insolabilitatea.⁹

- c) administratorii care, în perioada exercitării mandatului, cu rea-credință, nu și-au îndeplinit obligația legală de a cere instanței competente deschiderea procedurii insolvenței, pentru obligațiile fiscale aferente perioadei respective și rămase neachitate la data declarării stării de insolabilitate. Acest caz și următorul (cel de la lit. d) sunt cele mai întâlnite în practica ANAF.

Caz practic¹⁰:

George l-a convins pe Dan să-și facă o societate, de pe care societatea lui George să-și deducă TVA-ul, prin tranzacții fictive. Ulterior Dan i-a făcut procură lui George, prin care George putea încheia tranzacții în numele lui Dan.

Administratorul faptic George (care avea procură notarială de la administratorul statutar Dan) a făcut mai multe tranzacții (unele fictive) prin care a acumulat datoriile. Administratorul statutar avea obligația să deschidă procedura insolvenței în 30 de zile de la apariția stării de insolvență. Administratorul statutar Dan a răspuns cu propriul patrimoniu.

Caz practic¹¹:

Administratorul Dan avea datoriile la fisc. Dan nu a achitat obligațiile fiscale deși avea venituri disponibile în casierie și nici nu a oferit un motiv temeinic pentru care nu ar fi putut să le achite. Ulterior societatea nu a mai avut bani și era insolventă. Din aceste motive Dan a răspuns cu patrimoniul personal.

- d) administratorii sau orice alte persoane care, cu rea-credință, au determinat nedeclararea și/sau neachitarea la scadență a obligațiilor fiscale;

Caz practic¹²:

⁹ Dar această faptă poate fi infracțiune, deoarece sustragerea unui bun care este legal sechestrat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, conform Codului Penal.

¹⁰ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e3ccfebe49009680d00002e>

¹¹ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5d8c1835e49009341a00004c>

¹² Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5c8c644ce49009a80a00004b>

Societatea nu a plătit datoriile la fisc în perioada 2008-2016. ANAF a băgat-o în insolvență și a atras răspunderea administratorului cu propriul său patrimoniu, pentru datoriile fiscale ale societății.

Pentru a-l putea condamna, reaua-credință era o condiție indispensabilă. Instanța l-a achitat în primă instanță, deoarece a considerat ca administratorul nu a făcut acest lucru în mod intenționat, ci din neglijență, adică culpă. Curtea de Apel a reținut intenția indirectă, și implicit reaua-credință a administratorului având în vedere perioada foarte mare de timp în care nu a plătit datoriile fiscale, deși avea obligația să o facă, și l-a obligat pe administrator să plătească din banii proprii.¹³

- e) administratorii sau orice alte persoane care, cu rea-credință, au determinat restituirea sau rambursarea unor sume de bani de la bugetul general consolidat fără ca acestea să fie convenite debitorului.

Caz practic ("Metoda Boschetarul")¹⁴:

În cadrul inspecției fiscale, nu au fost găsite documentele în baza cărora s-a dedus T.V.A.-ul. Administratorul statutar ulterior a fost invitat la ANAF pentru a da lămuriri, dar nu s-a prezentat. Administratorul statutar era administrator doar în acte, fiindcă altcineva a dedus T.V.A.-ul. În cererile de rambursare se putea vedea în mod vizibil că nu era semnătura lui. Pentru aceste motive, instanța a anulat decizia ANAF de angajare a răspunderii.

Caz practic¹⁵:

Instanța a constatat că s-a atras răspunderea asociatului Dan în mod greșit, de către ANAF, deoarece fondurile europene au fost implementate cu bună credință conform cererilor de rambursare. Mai mult, reaua-credință nu a fost dovedită de către ANAF.

- B. Pentru obligațiile fiscale restante ale societății pentru care s-a solicitat deschiderea procedurii insolvenței răspund solidar cu acesta persoanele care au determinat cu rea-credință acumularea și sustragerea de la plata acestor obligații.

¹³ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5c8c644ce49009a80a00004b>

¹⁴ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5eba05c8e490094c0800006d>

¹⁵ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5dcf6355e49009d016000051>

Caz practic¹⁶:

Instanța a anulat decizia ANAF stabilită pe acest temei deoarece reuacredință nu este demonstrată doar pentru că administratorul Dan nu s-a prezentat la audiere și că s-au acumulat datorii.

Caz practic¹⁷:

Asociații Dan și Daniel au ridicat sume de bani pentru plata angajaților la negru, fapt ce a dus societatea în insolvență. Din acest motiv, li s-au angajat răspunderea personală.

C. Societatea A răspunde solidar cu societatea B declarată insolvabilă sau declarată insolventă dacă societatea A controlează, direct (deține majoritatea drepturilor de vot) ori indirect (persoane interpuse) sau este controlată sau se află sub control comun cu societatea B și dacă:

a) a dobândit active de la debitor în valoare de jumătate din valoarea contabilă a dobânditorului:

Caz practic¹⁸:

Instanța a desființat decizia ANAF, deoarece nu se aplică acest articol și moștenitorilor tatălui decedat, adică copiilor lui Dan-patronul, răspunderea fiind personală. Prin moștenire nu se transmite și răspunderea.

b) a avut relații contractuale cu clienții sau furnizorii debitorului în proporție de cel puțin jumătate din totalul valoric al tranzacțiilor;

Caz practic¹⁹:

Instanța a desființat decizia ANAF, deoarece chiar dacă ar fi îndeplinită condiția de la lit. b) cu privire la tranzacții cu aceiași clienți, în valoare de peste jumătate din totalul societății lui Dan, nu este îndeplinită și cealaltă condiție cu privire la control. Nu este îndeplinită condiția controlului dacă

¹⁶ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5cede5b9e490090002000042>

¹⁷ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5b5d3437e49009341c000047>

¹⁸ Chiar dacă sunt incidente și dispozițiile din vechiul cod de procedură fiscală, raționamentul se menține și pe noul cod. Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5899f285e490092823000b8a>

¹⁹ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ce5fc09e49009c81f00002d>

ambele societăți au sediul în același loc, iar directorul general de la o societate este administrator și asociat unic în cealaltă societate.

c) a avut raporturi de muncă sau civile de prestări de servicii cu cel puțin jumătate dintre angajații sau prestatorii de servicii ai debitorului.

Caz practic²⁰:

ANAF a atras răspunderea pe literele de la b) și c) și instanța a menținut decizia ANAF. Asociații din societate erau frați, Dan și Daniel, și dețineau părți egale 50/50. Cu toate acestea, s-a reținut controlul indirect (prin persoane interpuse) și al celuilalt frate, chiar dacă nu era administrator. Jumătatea din totalul valoric al contractelor cu clientul se calculează cu privire la tranzacțiile debitorului (societatea care are datoriile la ANAF), nu a celeilalte societăți. În anul 2017, clientul comun, fiind unicul client al societății debitoare.

Cu privire la angajați, condiția e îndeplinită chiar dacă angajații au depus cerere de angajare, erau singurii întreținători ai familiei și au lucrat doar pe o perioadă scurtă de timp.

D. Mai poți răspunde solidar cu societatea dacă ești una din următoarele persoane:

a) asociații din asocierile fără personalitate juridică, inclusiv membrii întreprinderilor familiale, dacă reprezentanții nu și-au îndeplinit obligațiile fiscale, inclusiv reprezentanții legali care, cu rea-credință, au determinat nedeclararea și/sau neachitarea obligațiilor fiscale la scadență;

b) terții popriți, în situațiile anume prevăzute de lege, dar doar în limita sumelor sustrase indisponibilizării;

c) reprezentantul legal al contribuabilului care, cu rea-credință, declară băncii că nu mai are alți bani să plătească salariile și solicită să se efectueze plata din contul poprit.

d) cel care a garantat debitorul, în cazul în care nu a virat, potrivit legii, sumele de bani în conturile de venituri bugetare la solicitarea organului fiscal.

²⁰ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5eaa2e15e49009ec22000031>

2. Procedura

A. Audierea

Răspunderea pentru cazurile de mai jos ți se stabilește prin decizie emisă de organul fiscal. Înaintea emiterii deciziei organul fiscal este obligat să te audieze, fiind nulă decizia de atragere a răspunderii solidare emisă fără audierea persoanei căreia i s-a atras răspunderea.

Cu toate acestea, audierea se consideră îndeplinită în următoarele situații:

- a) refuzi explicit să te prezinți la termenul stabilit de organul fiscal în vederea audierii;
- b) nu te prezinți, din orice motiv, la două termene consecutive stabilite de organul fiscal în vederea audierii.

Caz practic²¹:

Instanța a anulat Decizia ANAF de angajare a răspunderii solidare pentru că procedura audierii nu a fost făcută în mod legal. Împrejurarea că s-ar fi trimis o scrisoare, la o adresă a societății, unde nu a fost găsită și unde nu locuiește (nemaivând nicio legătură cu societatea de mai mulți ani), denotă exact caracterul pur formal al încercării de audiere, iar nu respectarea procedurii. Acesta a fost și motivul pentru care instanța a reținut că Decizia de atragere a răspunderii solidare este lovită de nulitate absolută. În consecință, Dan nu a mai răspuns cu propriul patrimoniu, deoarece nu s-a respectat procedura.

B. Prescripția

Prescripția este atunci când expiră dreptul ANAF de a lua banii cu forța (instanță, executori, poliție, mascați, gorile) și de multe ori ANAF nu ține cont de ea și trebuie invocată în instanță de cine e interesat (instanța nu poate din proprie inițiativă să aplice prescripția). Prescripția nu se poate aplica dacă s-a plătit de bunăvoie sau dacă nu a fost invocată la timp. De obicei, dreptul statului de a-ți lua banii cu forța expiră în termen de 5 ani, dacă nu a fost întrerupt sau suspendat acest termen.ⁱⁱ

Caz practic²²:

²¹ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ee42fbfe49009ac1400004c>

²² Decizia disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ef15c9be490094405000064>

Societatea lui Dan nu mai putea plăti și avea peste 100 000 de lei datorii la ANAF. Dan a scăpat de toate datoriile la ANAF deoarece a invocat prescripția acestora. Dacă nu ar fi invocat prescripția datoriilor Dan ar fi fost obligat să le plătească

Caz practic²³:

Nu intervine prescripția în situația în care Dan debitorul a fost declarat inactiv în data de 30.12.2013 și nu a mai fost reactivat, astfel că termenul de prescripție de 5 ani a fost suspendat.

C. Comunicareⁱⁱⁱ

Comunicarea actelor (Proces verbal de declarare a stării de insolvabilitate, Chemarea la Audiere, Decizia de atragere a răspunderii solidare) trebuie comunicate în mod legal, dacă nu, atragerea răspunderii nu poate opera.

Caz practic²⁴:

Actul fiscal a fost comunicat direct prin publicitate. Inițial comunicarea trebuie făcută prin poștă și doar dacă nu se poate realiza comunicarea prin poștă, se poate face prin publicitate.

Caz practic²⁵:

Chiar dacă soția a divorțat și s-a mutat de la mare în București, comunicarea este legal făcută la domiciliul din buletin, adică cel de la mare.

D. Motivare insuficientă

Decizia de angajare a răspunderii solidare, trebuie să cuprindă temeiul legal și motivele în fapt ale angajării răspunderii, inclusiv opinia organului fiscal motivată, în drept și în fapt, cu privire la punctul de vedere al persoanei.

Caz practic²⁶:

Simplul fapt al înregistrării de către persoana juridică a unor creanțe fiscale nu justifică angajarea – în mod automat – a răspunderii solidare a

²³ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e645c15e49009b80d000044>

²⁴ Decizie rezumată disponibilă la <https://lege5.ro/Gratuit/gm2tinbqge2a/comunicarea-prin-publicitate-a-actelor-administrativ-fiscale-ordinea-de-comunicare-calculul-termenului-de-prescriptie>

²⁵ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5eeac7a5e490091009000046>

²⁶ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ea243c1e49009500900003c>

administratorului și asociatului Dan. ANAF nu arătat motivele de fapt pentru angajarea în acel caz concret, ci s-a mulțumit doar să copieze textul legal. Pentru aceste motive instanța a anulat Decizia ANAF de angajare a răspunderii lui Dan.

III. Când răspunzi nelimitat față de ceilalți creditori?

1. Caz General

Cazul general este cel în care asociatul Dan, în fraudă creditorilor, abuzează de caracterul limitat al răspunderii sale și de personalitatea juridică distinctă a societății. Asociatul va răspunde nelimitat, pentru obligațiile neachitate ale societății.

Răspunderea asociatului devine nelimitată, de exemplu, atunci când acesta dispune de bunurile societății, ca și cum ar fi bunurile sale proprii sau dacă diminuează activul societății, în beneficiul personal ori al unor terți, trebuind să cunoască faptul că în acest mod, societatea nu va mai fi în măsură să își execute obligațiile.²⁷

Caz practic²⁸:

Dan - debitorul a radiat societatea. Cristi - creditorul a venit ulterior să-și recupereze datoriile de la Dan. A motivat că Dan a făcut niște plăți

²⁷ Este interpretabil dacă acest caz se aplică și acționarului. Unde au existat mai multe interpretări o pun de obicei pe cea majoritară sau cea mai gravă pentru a face mai inteligibil și ușor de înțeles, respectiv pentru a acoperi orice situație în cazul în care vrei să-ți limitezi orice posibilitate de risc. Aici totuși consider a face următoarele precizări. Într-o interpretare această sancțiune s-ar aplica și acționarilor având în vedere poziționarea articolului 237¹ în capitolul general privind Dizolvarea Societăților (art. 61 (2) din Legea 31/1990 spune că „termenul asociați include și acționarii, în afară de cazul în care din context rezultă altfel.”). În altă interpretare s-ar aplica doar asociaților din SRL deoarece este o sancțiune și trebuie să fie de strictă interpretare și aplicare. Conform art. 10 din Codul Civil cu privire la Interzicerea Analogiei, legile care derogă de la o dispoziție generală, care restrâng exercițiul unor drepturi civile sau care prevăd sancțiuni civile se aplică numai în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege. Iar, conform art. 2(2) din Noul Cod Civil, Codul Civil este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale; și art. 3(1) care spune că dispozițiile codului se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

²⁸ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e61b9c7e490098c0d00003a> A se vedea și următoare decizie <http://www.rolii.ro/hotarari/5dc629bfe490097c0d000034>

nelegale. Lui Dan i se poate atrage răspunderea, chiar dacă a radiat societatea.

Cu toate acestea, judecătorul a reținut că nu a fost dovedita existența relei credințe în dizolvarea și lichidarea societății și nici faptul că asociatul ar fi dispus de bunurile societății ca și cum ar fi fost bunurile sale proprii sau că ar fi diminuat activul în interes personal, pentru a transforma răspunderea sa limitată într-una nelimitată. În consecință, nu i s-a mai putut atrage răspunderea lui Dan.

2. Cazuri speciale

În următoarele cazuri, există o prezumție relativă de fraudă și doar prejudiciul trebuie demonstrat. Presumția de fraudă fiind relativă, se poate răsturna și se poate demonstra că nu a existat fraudă, și în consecință nu se va angaja răspunderea. Spre deosebire de cazul general de la II.2.1, aplicarea acestor cazuri speciale se poate face doar în procedura insolvenței, nu și ulterior.

Și în următoarele cazuri se poate întâlni ANAF-ul în postura de creditor, dar va urma procedura ca și ceilalți creditori, neavând puterea discreționară din cazurile de la II. 1 de a atrage răspunderea de capul lui, fără acordul instanței.

La cererea administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, judecătorul-sindic poate dispune ca o parte sau întregul pasiv al debitorului, persoană juridică, ajuns în stare de insolvență, fără să depășească prejudiciul aflat în legătură de cauzalitate cu fapta respectivă, să fie suportată de membrii organelor de conducere (adică și administratorii) și/sau supraveghere din cadrul societății, precum și de orice alte persoane care au contribuit la starea de insolvență a debitorului, prin una dintre următoarele fapte:

a) au folosit bunurile sau creditele persoanei juridice în folosul propriu sau în cel al unei alte persoane;

Caz practic²⁹:

Societatea lui Dan nu a mai returnat garanția de 700.000 de lei plătită de societatea lui Cristi pentru închirierea a 8 autobasculante. Dan nu a

²⁹ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5d82dda5e49009180a000084>

răspuns cu patrimoniul propriu deoarece Cristi nu a dovedit că Dan a cheltuit banii în folos propriu și nici nu a arătat de ce acest lucru ar fi contribuit la starea de insolvență.

Caz practic³⁰:

Aici debitorul nu mai este o alta societate cum era Dan mai sus, ci ANAF. În concret, Cristi, deși a dispus de resurse financiare, având disponibil în casierie suma necesară, nu a achitat datoriile către bugetul de stat. De asemenea, Cristi, nu a manifestat diligență pentru recuperarea creanțelor pe care le avea față de terți la scadență, ci doar după declanșarea procedurii de insolvență, astfel că, din ambele perspective, se constată că resursele societății au fost folosite în interes propriu sau în interesul terților. Din aceste motive judecătorul a atras răspunderea lui Dan cu propriul patrimoniu.

Caz practic³¹:

I s-a atras răspunderea lui Dan – debitorul deoarece nu a justificat cheltuirea avansurilor de trezorerie pe care le-a primit de la propria societate. Nefiind prezent în proces și neformulând nicio apărare care să justifice cheltuirea acestora, judecătorul a prezumat că le-a cheltuit în folos propriu.

b) au făcut activități de producție, comerț sau prestări de servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice;

Caz practic³²:

Administratorul Dan a folosit societatea ca societate fantomă intermediară pentru rețeaua infrațională după cum reiese din sentința penală. Dan a emis avize de însoțire a mărfurilor fictive, neavând „o intrare” pe mărfurile respective în contabilitatea societății debitoare, în scopul obținerii de venituri în sensul prejudicierii bugetului de stat prin introducerea unor facturi fictive, nereale privind stocul curent al societății debitoare.

După facturare, societatea efectua plata mărfurilor prin viramente bancare sau plăți cash, către alte societăți fantomă, membre ale rețelei infraționale conduse. Efectuarea acestor plăți a avut ca destinație finală

³⁰ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e8694c2e49009a81000002b>

³¹ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/589284c9e490096430001e83>

³² Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/59d4426ae49009301f00003e>

achizițiile de cereale de la producători locali „la negru” cu plata cash, administratorul Dan fiind și complice la infracțiunea de spălare de bani. Toate faptele enumerate mai sus duc la concluzia că administratorul Dan a făcut activități de producție, comerț sau prestări de servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice, adică a societății. Din aceste motive, instanța i-a antrenat răspunderea cu propriul patrimoniu lui Dan.

Caz practic³³:

Răspunderea patrimonială a organelor de conducere, adică a lui Dan-administratorul, se angajează dacă au făcut activități de producție, comerț sau prestări de servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice. Judecătorul apreciază că acest lucru nu este incident întrucât în cauză s-a dovedit că societatea debitoare a devenit inactivă fiscal începând cu 26.03.2013, iar nedepunerea bilanțurilor contabile și a declarațiilor fiscale pentru activitatea desfășurată sunt împrejurări care nu dovedesc prin ele însele legătura de cauzalitate cu starea insolvență și care s-ar putea circumscrie faptei săvârșită cu intenție, care a contribuit la starea de insolvență a debitorului, prevăzută de lege. Din acest motiv nu i-a atras răspunderea lui Dan cu propriul patrimoniu.

c) au dispus, în interes personal, continuarea unei activități care ducea, în mod vădit, persoana juridică la încetarea de plăți;

Caz practic³⁴:

S-a arătat că pentru împrumutul lui Dan, din banii proprii, către propria societate, pentru a o salva de la faliment, se exclude intenția lui Dan de a continua activitatea în interes propriu. Din acest motiv nu i s-a atras răspunderea personală.

Caz practic³⁵:

Dan nu a inițiat procedura insolvenței, în 30 de zile de la apariția stării de insolvență. În aceste condiții, Dan în calitate de administrator statutar al societății debitoare, se face vinovat de continuarea unei activități, care ducea în mod vădit la încetarea de plăți. Mai mult decât atât, procedura insolvenței debitoare, a fost solicitată prin cererea introdusă pe rolul Tribunalului de către Cristi - creditorul care era un vânzător de carburant în sistem retail.

³³ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5aa4a0c9e49009f425000047>

³⁴ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e83f1d8e49009442000005a>

³⁵ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ef2b150e49009001e000029>

Pentru aceste motive instanța i-a atras răspunderea lui Dan, cu propriul patrimoniu pentru plata datoriilor de peste 150 000 de lei.

d) au ținut o contabilitate fictivă, au făcut să dispară unele documente contabile sau nu au ținut contabilitatea în conformitate cu legea. În cazul nepredării documentelor contabile către administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, atât culpa, cât și legătura de cauzalitate între faptă și prejudiciu se prezumă. Prezumția este relativă;

Caz practic³⁶:

Administratorul și asociatul unic al unei societăți de construcții a fost obligat să plătească peste 190 000 de lei, deoarece nu a știut că trebuie să predea documentele contabile lichidatorului. Administratorul a fost obligat să plătească chiar dacă nu a fost prezent în proces și chiar dacă lichidatorul nu l-a găsit pentru a-i cere documentele contabile. E foarte posibil ca administratorul, nici să nu fi știut că i s-a deschis procedura insolvenței deoarece, nu există obligația comunicării către acesta. Dacă ar fi atacat în termen decizia primei instanțe ar fi avut șanse să scape de răspunderea de 190.000 de lei.

Cele mai multe cazuri de admitere a antrenării răspunderii cu propriul patrimoniu sunt pe acest caz, deoarece cei mai mulți debitori nu se apără adecvat sau în unele cazuri nu fac nimic pentru a răsturna prezumția relativă de vinovăție.

Caz practic³⁷:

Nedepunerea declarațiilor sau raportărilor contabile, nu implică în mod necesar concluzia că acestea nu au fost întocmite și nici faptul că ar fi contribuit la insolvența debitorului. Mai mult, administratorul nu mai deținea această funcție atunci când societate a intrat în insolvență și nu avea obligația să-i înmâneze lichidatorului documentele contabile. Pentru aceste motive judecătorul nu a atras răspunderea personală a administratorului.

e) au deturnat sau au ascuns o parte din activul persoanei juridice ori au mărit în mod fictiv pasivul acesteia;

³⁶ Sentința disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5eeebbe5e49009e005000033>

³⁷ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ef6a57de49009f80b000029>

Caz practic³⁸:

Chiar dacă Dan - debitorul nu a predat activele în valoare de peste 570.000 de lei, societatea lui Cristi- creditoare, nu a putut să-i atragă răspunderea lui Dan cu patrimoniul propriu, deoarece nu s-a făcut nicio dovadă în sensul că activele au fost însușite de către Dan. Deturnarea sau ascunderea activelor, în acest context, se impune a fi dovedită cu acte sub semnătură, din care să rezulte indubitabil însușirea acestora, simple prezumții deduse din unele evidențe contabile nefiind suficiente.

Caz practic³⁹:

Dan debitorul nu a justificat lipsa stocurilor, fiind corectă concluzia că a determinat sau a ascuns o parte din activ, astfel că simpla afirmație în sensul că nu a scos bani din societate pentru a o falimenta intenționat, nu este probată. Pentru aceste motive instanța a atras răspunderea lui Dan - debitorul pentru a plăti din propriul patrimoniu, datoriile pe care le avea la societatea lui Cristi.

f) au folosit mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri, în scopul întârzierii încetării de plăți;

Caz practic⁴⁰:

Cristi – creditor, argumentează în mod trunchiat că decizia lui Dan – debitor, a contribuit la ajungerea societății debitoare în incapacitate de plata și vizează contractarea de credite bancare, în vederea finanțării extinderii societății debitoare la un nivel mult mai ridicat decât posibilitățile de rambursare ale debitoarei. În aceste condiții, reprezentanții societății debitoare au folosit mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri, în scopul întârzierii încetării de plăți. Prin activități ce duc în mod vădit la starea de insolvență se înțeleg acele activități care, deși prejudiciabile pentru patrimoniul societății, din punct de vedere financiar, sunt continuate în mod conștient și voit de membrii organelor de conducere.

Instanța a arătat că printr-o jurisprudență constantă, atât a Tribunalul București cât și a Curții de Apel București s-a consemnat faptul că activitatea nerentabilă și managementul defectuos, constând în

³⁸ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ee9761fe490093c03000030>

³⁹ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5d8c1820e490099c0e000036>

⁴⁰ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5c999012e49009701a00013e>

dezinteresul total în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor minime pentru funcționarea societății și lipsa eforturilor pozitive în redresarea acesteia, chiar dacă ar fi cauzat pierderi în patrimoniul debitoarei, nu constituie o cauză de atragere a răspunderii, și nu poate fi asimilată cu fapta de a fi dispus, în interes personal, continuarea activității care ducea în mod vădit la încetarea de plăți. Din aceste motive Dan, nu a răspuns cu propriul patrimoniu.

g) în luna precedentă încetării plăților, au plătit sau au dispus să se plătească cu preferință unui creditor, în dauna celorlalți creditori;

Caz practic⁴¹:

Dan administratorul a achitat datoriile pe care societatea le avea față de Dan persoana fizică, fără să plătească nimic din datoriile lui Cristi. Pentru aceste motive, instanța i-a atras răspunderea cu propriul patrimoniu, astfel încât Cristi să-și recupereze datoria.

Legea urmărește sancționarea plăților anticipate ale datoriilor, respectiv ale acelor obligații pentru care scadența fusese stabilită pentru o dată ulterioară, întrucât se produc dezechilibre în raporturile dintre creditorii de același rang. Aceasta faptă poate contribui la apariția stării de insolvență numai în măsura în care, pe de o parte, (1) datoria plătită nu era exigibilă, în timp ce, pe de altă parte, (2) debitorul Dan avea alte datorii scadente care, ca efect al neachitării la termen, au făcut să fie îndeplinite condițiile deschiderii procedurii insolvenței.

De necontestat că sumele plătite de către debitorul Dan către pârât reprezentau aportul personal al administratorului societății, nefiind produsă nici o probă cu privire la exigibilitatea lor, sarcina probei îi incumba pârâtului. În plus, din tabelul definitiv consolidat al creanțelor publicat în BPI instanța reține că societatea debitoare are datorii scadente față de alți creditori.

În prezenta cauză, cu privire la existența faptei ilicite, aceasta constă în aceea că în luna precedentă încetării plăților, pârâtul a dispus și plătit cu preferință către sine, în dauna celorlalți creditori, mai multe sume de bani, după cum a fost detaliat în cele ce preced.

⁴¹ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5a97725ce490099416000044>

Caz practic⁴²:

Judecătorul sindic de la prima instanță a reținut, în sarcina lui Dan-debitor, săvârșirea faptei, constând în cauzarea stării de insolvență de către membrul organului de conducere, prin plata cu preferință a unui creditor în dauna celorlalți creditori, plată efectuată în luna anterioară încetării plăților.

Instanța de apel reține însă că Dan a dovedit faptul că, prin hotărârea adunării asociaților din 30.06. 2014, s-a majorat capitalul social al societății debitoare de la 500 lei, la 450.500 lei, prin compensarea unor creanțe certe, lichide și exigibile ale celor doi asociați asupra societății cu acțiuni ale acesteia. Prin urmare, nu s-au restituit sumele împrumutate societății de către cei doi asociați, ci s-au operat doar evidențele contabile ale debitoarei, prin debitarea contului 455 (asociați conturi curente) și creditarea contului 1012 (capital subscris).

Mențiunea de majorare a capitalului social al societății debitoare a fost înregistrată în registrul comerțului, în baza rezoluției directorului. Chiar dacă în balanțele analitice întocmite ulterior majorării capitalului social (august – septembrie 2014), s-a omis a se opera această notă contabilă, rezultă în mod evident că este vorba doar de o eroare, din moment ce și în contul capital subscris (1012) continuă să figureze un sold creditor de 500 lei, în condițiile efectuării mențiunii de majorare capital social în registrul comerțului încă din iulie 2014.

Prin urmare, chiar dacă compensația datoriilor reciproce reprezintă un mod de stingere a obligațiilor, această operațiune nu reprezintă o plată. Mai mult, nu este vorba de datorii reciproce, întrucât pârâta, asociat și administrator, nu avea datorii față de societate, ci de compensare cu părți sociale ale societății debitoare. În fine, o atare modalitate de stingere a obligațiilor pe care societatea le avea față de creditoarea–apelantă nu poate, în niciun caz, să dăuneze celorlalți creditori ai societății debitoare. Pentru aceste motive, instanța de apel a desființat decizia primei instanțe și nu a menținut antrenarea răspunderii lui Dan.

h) orice altă faptă săvârșită cu intenție, care a contribuit la starea de insolvență a debitorului, constatată potrivit prevederilor prezentului titlu.

⁴² Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5898bbd6e4900958340024a9>

Caz practic⁴³:

Dan debitorul a fost obligat să plătească peste 1.000.000 de lei din propriul patrimoniu. În concret, Dan, în calitate de administrator statutar nu a făcut demersuri privind încasarea clienților identificați în balanța de verificare întocmită la data de 31.12.2014, privind pe debitorul George, în cuantum total de 104.602,80 lei și nici nu a predat documentele justificative (contracte, facturi, confirmări de sold, avize de insotire a mărfii) pentru formularea de acțiuni în instanță în vederea recuperării debitelor. Ca urmare a pasivității lui Dan, creanțele s-au prescris și banii nu au mai putut fi recuperați.

Caz practic⁴⁴:

Societatea lui Dan a primit o amendă. Insolvența cauzată de neplata amenzii, nu este suficientă în sine pentru a atrage răspunderea pe acest caz.

Când nu răspunzi?

1. Prescripția

Caz practic⁴⁵:

Dan avea datoriile de peste 6 000 000 lei. Dan a invocat prescripția și nu a mai plătit datoriile.

2. În cazul în care sunt mai multe persoane răspunzătoare, răspunderea persoanelor prevăzute mai sus este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolvență să fie contemporană sau anterioară perioadei de timp în care și-au exercitat mandatul ori în care, au deținut poziția în care au contribuit la starea de insolvență (spre exemplu, poți fi obligat ca administrator să plătești și pentru greșelile celorlalți administratori și după vei putea să-ți recuperezi banii de la ei, când și dacă vor avea).⁴⁶

⁴³ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5d0c38aae490094420000048>

⁴⁴ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e630b26e49009f809000033>

⁴⁵ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e8543fce49009481e00002d>

⁴⁶ Administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul judiciar, ori de câte ori identifică persoanele culpabile de starea de insolvență a debitorului, va promova acțiunea în antrenarea răspunderii patrimoniale. Dacă administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul judiciar nu a indicat persoanele culpabile de starea de insolvență a debitorului, aceasta poate fi introdusă de președintele comitetului creditorilor în urma hotărârii adunării creditorilor ori, dacă nu s-a constituit comitetul creditorilor, de un creditor desemnat de adunarea creditorilor. De asemenea, poate introduce această acțiune, în aceleași condiții, creditorul care deține mai mult de 30% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală.

3. Răspunderea persoanelor în cauză nu va putea fi angajată dacă, în organele colegiale de conducere ale persoanei juridice, s-au opus la actele ori la faptele care au contribuit la starea de insolvență sau au lipsit de la luarea deciziilor care au contribuit la starea de insolvență și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii.
4. Răspunderea nu va putea fi angajată dacă, în luna precedentă încetării plăților, s-au efectuat, cu bună-credință, plăți, în executarea unui acord cu creditorii, încheiat ca urmare a unor negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor debitorului, cu condiția ca acordul să fi fost de natură a conduce la redresarea financiară a debitorului și să nu fi avut ca scop prejudicierea și/sau discriminarea unor creditori. Aceste prevederi se vor aplica și în cazul acordurilor realizate în cadrul procedurii concordatului preventiv.^{iv}

IV. Când răspunzi nelimitat ca administrator?

Următoarele cazuri cu privire la răspunderea administratorilor sunt deseori coroborate cu cele de la răspunderea asociaților/acționarilor, deoarece nu de puține ori, cei care sunt administratori sunt și asociați. Dacă la celelalte capitole răspunzi, de obicei, față de creditorii societății, atunci când societatea nu mai are bani, aici ca administrator poți răspunde atât față de creditorii societății cât și față de societatea la care ești administrator și implicit proprietarii acesteia (asociați sau acționari).

1. Când răspunzi ca administrator de SA sau SRL

Dacă ești administratorul unui SA sau a unui SRL poți să răspunzi pentru următoarele cazuri⁴⁷:

a)realitatea vărsămintelor efectuate de asociați;

Caz practic⁴⁸:

Dan și George sunt amândoi asociați într-o societate (care are în total 4 asociați). Dan vrea să-l excludă pe George din societate, deoarece George nu a mai vărsat aportul subscris în societate în urmă cu 9 ani. Instanța va respinge cererea de excludere, și în plus Dan este pasibil de răspundere cu propriul patrimoniu față de societate, deoarece Dan era administrator la momentul la care George trebuia să aducă în societate mașina.

În perioada 22.09.2004 (când a încheiat Contractul de vânzare-cumpărare) și până la data de 04.01.2007 când microbuzul a fost revândut pârâtului George, administrator al societății era Dan, care poartă răspunderea realității vărsămintelor efectuate de asociați.

Reclamantul Dan a devenit administratorul societății la data de 14.02.2007 , conform certificatului constatator emis de ORC de pe lângă Tribunalul, iar de la această dată și până la data de 24.04.2016 , când l-a notificat pe pârât prin executorul judecătoresc (aproximativ 9 ani) nu a întreprins nicio măsură în sensul celor reclamante, astfel că răspunderea aparține și acestuia.

⁴⁷ Față de societate și implicit de proprietarii societății răspunzi chiar dacă nu s-a deschis procedura insolvenței.

⁴⁸ Sentință publicată la <http://www.rolii.ro/hotarari/5b52a22fe49009e415000d4>

Instanța însă mai reține faptul că în același an(2007) în care microbuzul a fost revândut pârâtului George, acesta prin ordinul de plată, a virat în contul societății pârâte suma de peste 20.000 Ron pe ordinul de plată fiind menționat „aport capital social”, deci aportul în natură a fost înlocuit cu aport în numerar însă, așa cum s-a menționat în raportul de expertiză efectuat în cauză, această sumă a fost evidențiată eronat în contabilitatea societății, în contul 4551- asociați conturi curente.

Ori până la evidențierea sumei în contul de capital social, acestea trebuie înregistrată în contul 473 deconturi din operațiuni în curs de clarificare, sumele înregistrate în acest cont trebuind să fie clarificate de către societate în termen de cel mult 3 luni de la data constatării.⁴⁹

Ca urmare, în această perioadă asociații trebuiau convocați într-o adunare generală prin care să adopte o hotărâre de completare a capitalului social, prin înlocuirea aportului în natură, cu aport în numerar, modificarea actului constitutiv printr-un act adițional cu depunerea ulterioară a unei cereri de înscriere și mențiuni la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Bacău.

De asemenea, în raportul de expertiză contabilă s-a mai reținut că nici depunerile asociaților din data de 30.11.2007 tot cu titlu de aport la capitalul social, respectiv de către reclamant suma de 22.700 lei și 21.600 lei, nu au fost evidențiate în contabilitatea societății în contul de capital social și nici în actele constitutive sau adiționale ale societății înregistrate la Registrul Comerțului.

b) existența reală a dividendelor plătite;

Caz practic⁵⁰:

Instanța i-a obligat pe Dan și Daniel în calitate de foști administratori statutari ai societății debitoare, să suporte, în solidar, din averea proprie, pasivul acesteia, până la concurența sumei de 2.000.000 lei. Dan și Daniel și-au plătit dividende, ei fiind și asociați, înainte să plătească (și nemaiavând bani ulterior) datoriile către Cristi.

⁴⁹Conform pct. 208 din Normele de aplicare a Ordinului MFP nr. 3055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conform cu directivele europene.

⁵⁰ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/58932bcde49009c80d00019a>

După cum rezultă din raportul de expertiză efectuat în cauză rezultă că debitoarea a repartizat dividende către asociații Dan și Daniel în valoarea de 1.071.429 lei, din care suma de 171.429 lei a fost virată la data de 25.10.2012 cu titlu de impozit pe dividende, cei doi asociați primind la data de 03.09.2012 dividende nete în sumă de 900.000 lei, câte 450.000 fiecare asociat. Aceste dividende sunt aferente profitului obținut în anii 2005 – 2011, fără însă a pune la dispoziția expertului hotărârile Adunării Generale a Asociațiilor privind repartizarea profitului, ceea ce înseamnă că această repartizare de dividende este ilegală.

În felul acesta, în luna septembrie și respectiv octombrie 2012 din patrimoniul societății a fost în mod ilegal scoasă suma de 1.071.429 lei, aceasta contribuind în mod substanțial la ajungerea debitoarei în incapacitate de plată. Apreciem că dacă debitoarea nu ar fi distribuit către asociați aceste dividende probabil că nu ar fi ajuns în incapacitate de plată.

Dacă la această situație adăugăm și faptul că societatea debitoare a lui Dan și Daniel a vândut din mărfurile proprietatea creditorului Cristi, aflate în consignație, în valoare de 2.364.088,83 lei, fără să deconteze integral contravaloarea acestora, contrar înțelegerii contractuale, potrivit căruia părțile au stabilit ca plata să se facă în 24 de ore de la data vânzării, consignatarul neputând utiliza în interes propriu sau al altuia sumele de bani ori alte valori rezultate ca urmare a vânzării bunurilor lui Cristi, este evidentă concluzia că debitoarea prin cei doi pârâți a urmărit prejudicierea acestui creditor, pe de o parte, folosind bunurile (ex. bunurile date în consignație) și creditele societății (ex: creditul bancar, creanțele, etc.) în interesul propriu și prin neținerea contabilității în conformitate cu legea, iar pe de altă parte prin efectuarea de plăți în luna anterioară ivirii stării de insolvență (starea de insolvență apărând cel mai târziu în luna octombrie 2012 și datorită acestor plăți) cu preferință unui creditor (ex: plata de dividende către proprii asociați, plata impozitului pe dividende) în dauna altor creditori (ex: reclamantul Cristi).

Potrivit tabelului definitiv al creanțelor debitoarea a lui Dan și a lui Daniel avea datorii față de creditorii săi după cum urmează: 2.011.717,84 lei Cristi., 336,17 lei către Cristina. Acest pasiv a rămas neacoperit.

Între faptele pârâților mai sus arătate și starea de insolvență a debitoarei există legătură de cauzalitate deoarece prin faptele de mai sus pârâții, în calitate de asociați și administratori ai debitoarei, au determinat

ajungerea debitoarei în stare de insolvență, aceasta nemaivând resursele necesare pentru a achita pe principalul său Cristi.

Totodată, prin neachitarea sumelor încasate ca urmare a vânzării bunurilor primite de la creditoare ca urmare a contractului de consignatie, deși părțile conveniseră să fie achitate în termen de 24 de ore de la vânzarea bunurilor, precum și prin faptul că pârâții au dispus să li se achite mai întâi lor dividendele și creditele acordate societății au determinat starea de insolvență a debitoarei, aceasta neamaivând resursele financiare necesare achitării acestui creditor.

Ba mai mult, debitoarea putea evita insolvența dacă ar fi menținut linia de credit, în sumă de 891.116,78 lei, pe care a rambursat-o în luna noiembrie 2011. Păstrarea liniei de credit era posibilă având în vedere rezultatele bune obținute anterior.

Din toate aceste fapte reiese că pârâții, în condițiile în care anterior au avut un profit important, au luat măsuri pentru diminuarea lichidităților societății (la data de 31.10.2011 societatea având disponibil în conturile de trezorerie 980.681,19 lei), cum ar fi rambursarea liniei de credit, efectuarea de plăți către asociați cu titlu de rambursare credit și plată dividende, care au condus la incapacitatea de plată a debitoarei și implicit la prejudicierea creditorilor, în special a creditorului Cristi. Or, asemenea fapte, fără o justificare rezonabilă și legală, conduc la concluzia că ajungerea debitoarei în insolvență s-a datorat pârâților, care au acționat cu vinovăție sub forma intenției.

În consecință, instanța a considerat că pârâții Dan și Daniel se fac vinovați de faptele de mai sus, prevăzute la literele a), d) și g), fiind îndeplinite, așa cum am arătat mai sus condițiile privind antrenarea răspunderii delictuale, anume faptele ilicite, prejudiciul, legătura de cauzalitate dintre faptele ilicite și prejudiciu și vinovăția.

c) existența registrelor cerute de lege și corecta lor ținere;

Caz practic⁵¹:

Dan era administrator la o societate de construcții. Societatea a intrat în insolvență. Chiar dacă Dan a avut probleme de sănătate (așa cum se

⁵¹ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/58a4a42ee49009543800036f>

atestă de documentele medicale depuse la dosar: bilet de ieșire din spital, certificatul de încadrare în grad de handicap, scrisoare medicală), și a prezentat dovada încheierii unui contract de colaborare cu o persoană calificată în contabilitate, conform legii administratorii sunt solidar răspunzători față de societate pentru existența registrelor cerute de lege și corecta lor ținere.

Faptul că administratorul social nu a pus la dispoziția lichidatorului documentele solicitate, creează prezumția relativă că evidența contabilă nu a fost ținută. Așadar, situația de fapt, mai sus expusă, se încadrează în acest caz.

Astfel, atât timp cât o persoană nu-și cunoaște situația economică, respectiv veniturile și datoriile, pentru a putea prognoza cheltuielile, se instituie prezumția simplă că această stare de fapt a determinat insolvența sa. Pentru aceste motive s-a angajat răspunderea lui Dan.

d) exacta îndeplinire a hotărârilor adunărilor generale;

Caz practic⁵²:

Aționarul Cristi a vrut să angajeze răspunderea administratorului Dan deoarece acesta a cheltuit mai mult decât i-a zis Cristi. Judecătorul nu a angajat răspunderea administratorului Dan, deoarece după ce s-au efectuat cheltuielile, Cristi l-a numit din nou pe Dan administrator, și astfel a aprobat tacit acele cheltuieli.

S-a relevat faptul că, în ședința, acționarii Cristi și Cristina au aprobat planul investițional de reabilitare a fermelor piscicole prin lucrări de conservare și modernizare a construcțiilor speciale constând în heleșteie, diguri, canale aflate fie în patrimoniul, fie în administrarea reclamantei, cu finalitatea exploatării în condiții optime a acestor construcții speciale și rentabilizării procesului de producție piscicolă și activității de acvacultură. În plus, din Procesul-verbal reiese, totodată, că strategia acționarilor a fost cea de diminuare a costurilor, de diminuare a activității societății și de reorganizare a acesteia prin reducere/desființare de posturi.

Cu toate că investițiile hotărâte de adunarea generală erau limitate la construcțiile menționate anterior și plafonate la suma de 200.000 euro,

⁵² Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5dba4c30e49009401500006d>

fostul administrator a nesocotit obligația și a dispus efectuarea unor lucrări asupra unor imobile aflate în patrimoniul unei terțe persoane, alte imobile decât cele decise de acționari și, în acest scop, a contractat un împrumut în cuantum de 2.263.980 euro (echivalentul sumei de 10.000.000 lei), sporind, așadar, gradul de îndatorare a societății, pentru realizarea unor lucrări care nu au fost aprobate de Cristi și Cristina, și nu au fost în interesul economic al Societății.

În opinia acționarilor Cristi și Cristina, analiza Hotărârii din 04.02.2013, coroborată cu inexistența vreunei decizii de confirmare (fie și implicită) a lucrărilor prejudiciabile realizate de pârât, conturează concluzia angajării răspunderii pârâtului și denotă lipsa de fundament a aplicării cauzei exoneratoare de răspundere reținute de instanța de fond.

Totodată, acționarii Cristi și Cristina arată că, astfel cum a precizat anterior și cum reiese din rapoartele de expertiză extrajudiciară, pârâtul administrator Dan a prejudiciat societatea nu numai prin realizarea din fondurile societății a unor lucrări neautorizate, dar și prin crearea premiselor imposibilității de verificare calitativă a lor; de deductibilitate și de rambursare a TVA aferentă cheltuielilor cu lucrările efectuate, precum și prin gestiunea defectuoasă a resurselor economice ale Societății S.A. prin achiziționarea unei cantități prea mari de furaje, expuse degradării.

Prin urmare, apelanta reclamantă a apreciat că, în raport cu toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, reținerea unei cauze exoneratoare de răspundere ca efect al unui presupus consimțământ ex post, pretins exprimat implicit și dedus simplist din Hotărârea din 13.05.2014, este lipsită de orice suport probatoriu și are un vădit caracter nelegal.

Referitor la executarea unor lucrări efectuate de către pârât, reclamanta apelantă a precizat că acestea ar fi prejudiciat societatea, fiind efectuate fără autorizații și avizele prevăzute de legislația în domeniul construcțiilor și fără ca imobilele respective să se afle în patrimoniul Societatea S.A., astfel încât ar fi sporit pasivul societății.

Judecătorul a hotărât că în mod corect a reținut prima instanță că așa-zisele prejudicii cauzate de pârât sunt inexistente. Reclamanta susține că pârâtul ar fi întreprins acțiuni prejudiciabile, însă nu a justificat prelungirea mandatului pârâtului pentru o perioadă mai lungă decât cea

stabilită inițial, atâta vreme cât, pretinsele prejudicii s-ar fi produs în intervalul primului an.

Aceste aspecte au fost reținute de către Tribunal în sentința atacată și, s-a apreciat în mod corect că administratorul a fost îndreptățit să considere că a acționat în interesul societății, iar deciziile sale au fost confirmate de către acționari.

Câtă vreme aceste aspecte se referă la toate acțiunile pretins prejudiciabile, este nefondată susținerea reclamantei apelantei referitoare la faptul că instanța de fond nu ar fi analizat fiecare faptă și nu ar fi motivat respingerea pretențiilor.

Prin acțiunea introductivă s-a reproșat pârâtului, iar susținerea este reluată în apel, că ar fi realizat lucrări de demolare și construcție a unor imobile care nu se aflau în patrimoniul Societatea SA, aceste activități aducând un prejudiciu societății lui Cristi și Cristina.

Cristi însă, a omis a arăta instanței că imobilele despre care se face vorbire sunt deținute de către societatea Societatea SA în baza unui Contract de administrare, pază și dare în folosință, în baza căruia, reclamanta se obligă să desfășoare activități de administrare, conservare și exploatare în interesul succesiunii imobilului care formează obiectul contractului (Ferma) precum și în beneficiul societății comerciale, cu finalitatea obținerii de profit.

Prin același contract, Cristi se obligă să asigure paza imobilului, și să exercite toate lucrările de reparație și întreținere curentă pentru a preveni deteriorarea acestuia, având totodată dreptul să efectueze investițiile necesare în scopul administrării eficiente a imobilului, concordant cu obiectul de activitate al societății comerciale.

Pe de altă parte, deși autorizația de construire nu a fost eliberată, procedura fiind în curs, reclamanta nu a făcut dovada existenței vreunui prejudiciu în propriul său patrimoniu.

Așa cum s-a reținut, pentru ca prejudiciul să fie susceptibil de reparare, este necesară îndeplinirea mai multor condiții; că, în principiu, pentru a putea fi solicitată reparația, prejudiciul trebuie să fie cert, direct, personal, să rezulte din încălcarea sau lezarea unui drept sau interes legitim.

Prejudiciul cert presupune atât existența lui sigură, cât și posibilitatea evaluării lui în prezent. Dacă prejudiciul nu este sigur, nu se poate ști dacă s-a născut dreptul la reparație, iar dacă incertitudinea privește întinderea lui, obiectul creanței în despăgubire nu poate fi stabilit.

Este real că poate fi cert și prejudiciul viitor, însă în acest caz este necesar a se face dovada că el se va produce cu certitudine și este susceptibil de evaluare, ceea ce în speță nu este cazul.

Toată construcția logico-juridică a lui Cristi se bazează pe concluziile unor expertize extrajudiciare, întocmite la cererea lui Cristi însăși și care nu pot reprezenta probe în prezenta cauză.

Obligația nu este încălcată, dacă, în momentul luării unei decizii de afaceri, administratorul este în mod rezonabil îndreptățit să considere că acționează în interesul societății și pe baza unor informații adecvate. Administratorii au obligația de a-și executa mandatul cu prudența și diligența unui bun administrator, manifestând comportamentul pe care, în circumstanțe similare, o persoană rezonabilă și un bun administrator l-ar manifesta față de propriile afaceri.

Administratorii au obligația de a acționa în interesul societății, cu loialitate și pe baza unor informații adecvate.

Administratorii răspund față de societate pentru nerespectarea dispozițiilor legale referitoare la atribuțiile lor, precum și pentru nerespectarea obligațiilor stabilite prin mandatul încredințat de acționari, prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale.

În ce privește răspunderea administratorilor societăților comerciale, aceasta nu va putea fi angajată atunci când, chiar ulterior executării anumitor acte sau adoptării unor decizii de către aceștia, adunarea generală a acționarilor adoptă o hotărâre prin care confirmă, chiar și implicit, actele executate sau deciziile adoptate de către administratori, întrucât în astfel de cazuri însăși voința socială este în deplină concordanță cu acțiunile administratorilor.

Raportând cele anterior reținute la speță, tribunalul a constatat în mod corect că atât împrumutul contractat de către pârât, cât și lucrările de demolare și construire au fost efectuate în perioada 2013-2014.

Or, prin hotărârea din data de 13.05.2014, Dan a fost numit din nou în această funcție pentru un mandat de 4 ani, respectiv de la data de 14.05.2014 până la 14.05.2018.

Așadar, prin această hotărâre se confirmă implicit deciziile pârâtului, neregăsindu-se pe ordinea de zi în procesul verbal încheiat la data de 13.05.2014 aspecte legate de activitatea desfășurată de către pârât în mandatul anterior.

Pretinsul prejudiciu legat de furajele achiziționate este inexistent. Cristi nu a făcut referire la prețul de achiziție al acestor furaje, acesta fiind de fapt prețul de piață corect. Cantitatea respectivă reprezintă media anuală de consum a Fermei.

Faptul că s-au vândut furajele la un preț inferior este și acesta discutabil, asumat fiind de conducerea reclamantei de la momentul vânzării. În plus, reclamanta nu a probat prin depunerea la dosar a dovezii modului în care s-a stabilit că furajele respective erau degradate, sau a modului în care s-a ales cumpărătorul și nici a condițiilor în care furajele au fost vândute, nefiind depus niciun înscris la dosar. Pentru aceste motive, administratorul Dan nu a răspuns.

e) stricta îndeplinire a îndatoririlor pe care legea, actul constitutiv le impun.^v

Caz practic⁵³:

Patronul societății (asociat) Andrei avea datorii la cămătarul Cristi în valoare de 300.000 de euro. Era amenințat și trebuia să restituie urgent banii. Andrei nu avea bani în contul personal, ci doar în contul societății.

Pentru a scoate banii din societate și a putea achita datoriile către cămătarul Cristi, asociatul Andrei l-a pus pe administratorul societății sale, Dan, să-și vândă terenul societății, la un preț mult supraevaluat. Terenul era proprietatea lui Dan vânzătorul pe persoană-fizică, administrator la

⁵³ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/58983a94e490092c2a000314>

societatea cumpărătoare. Dan nu primise banii în mod efectiv deoarece banii i-au fost dați lui Andrei pentru achitarea datoriilor la cămătari. Ulterior, Dan nu a mai putut să-și recupereze întregul teren deoarece pentru că a scos banii în mod ilegal din societate, societatea a intrat în faliment și societatea nu a mai putut să-și plătească datoriile față de alt creditor, terenul putând fi folosit pentru achitarea creanțelor.

Caz practic⁵⁴:

Administratorii și directorul societății nu au recuperat la timp niște datorii pe care le aveau de luat de la alte societăți, iar ulterior aceste datorii nu au mai putut fi recuperate.

Delegarea conducerii societății către directorul general nu generează exonerarea de răspundere a membrilor consiliului de administrație (administratorii), chemați în garanție, întrucât această delegare nu reprezintă cauză de nerăspundere a administratorilor față de societate. Pentru aceste motive administratorul a răspuns cu propriul patrimoniu.

2. Când răspunzi doar ca administrator de SA

În cadrul Societății pe Acțiuni, Adunarea Generală poate iniția acțiune în răspundere contra fondatorilor, administratorilor, directorilor, respectiv a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, precum și a cenzorilor sau auditorilor financiari, pentru daune cauzate societății de aceștia prin încălcarea îndatoririlor lor față de societate.

Când adunarea generală decide cu privire la situația financiară anuală, poate lua o hotărâre referitoare la răspunderea administratorilor sau directorilor, respectiv a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, chiar dacă această problemă nu figurează pe ordinea de zi.^{vi}

Dacă ești administratorului unei Societăți pe acțiuni răspunzi⁵⁵ și pentru următoarele cazuri, pe lângă cele de mai sus:

⁵⁴ A se vedea Decizia 2724/2012 a ÎCCJ și TULEASCA Luminita, Delegarea atribuțiilor de conducere ale societății. Răspunderea solidară a administratorilor. Condiții și efecte, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 9 din 2014

⁵⁵ În societățile care au mai mulți administratori răspunderea pentru actele săvârșite sau pentru omisiuni nu se întinde și dacă tu ca administrator ai făcut să se consemneze, în registrul deciziilor consiliului de administrație, împotriva ta și ai încunoștințat despre aceasta, în scris, pe cenzori sau auditorii interni și auditorul financiar.

- a) pentru prejudiciile cauzate prin actele îndeplinite de directori sau de personalul încadrat, când dauna nu s-ar fi produs dacă administratorul ar fi exercitat supravegherea impusă de îndatoririle funcției lor.

Caz practic⁵⁶:

Administratorului Dan i s-a atras răspunderea cu propriul patrimoniu. Administratorii răspund față de societate pentru prejudiciile cauzate prin actele îndeplinite de personalul încadrat.

Administratorii sociali sunt responsabili cu organizarea și supravegherea contabilității societății. Neținerea contabilității în mod corect nu face posibilă sesizarea dificultăților cu care se confruntă societatea și face greu de sesizat starea de insolvență care poate apărea, aspecte care ar fi înlăturate în condițiile unei contabilități ținute corect care ar permite administratorilor să ia măsurile necesare pentru preîntâmpinarea unor astfel de situații.

- b) având cunoștință de neregulile săvârșite de aceștia, nu le-ai comunicat cenzorilor sau, după caz, auditorilor interni și auditorului financiar.^{vii}

Caz practic⁵⁷:

Organul fiscal a decis angajarea răspunderii solidare a lui Daniel pentru realizarea creanțelor fiscale datorate de S. C. Construcții SRL în sumă de 714.137 lei (cu care societatea figura în evidența fiscală la data de 13.02.2015) și a lui Dan pentru realizarea creanțelor fiscale în sumă de 1.406.062 lei (cu care societatea figura în evidența fiscală la data de 24.03.2017) din moment ce creanțele fiscale anterioare datei de 13.02.2015 nu au fost achitate nici după ce Dan a devenit administrator. Instanța a desființat decizia de angajare a răspunderii, pentru motivele de mai jos (acest caz se poate aplica și în relație cu alți creditori persoane private, nu doar cu ANAF-ul).

Faptul neachitării obligațiilor fiscale, chiar și cu rea-credință, nu determină, de plano, insolvabilitatea debitoarei și nici răspunderea solidară mai cu seamă în situația în speță, în care potrivit susținerilor creditoarei este vorba de o „insolvabilitate cu bunuri”, societatea

⁵⁶ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5de9c159e49009a00d00002b>

⁵⁷ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e2a5ad4e49009a00200002f>

„desfășurând activitate economică și realizând venituri din exploatare”. În aceste condiții evident că nu subzistă obligația administratorului de a solicita deschiderea procedurii insolvenței. Pe de altă parte, pentru creanțele scadente, creditoarea, fie ea și ANAF, avea remediul executării silite în procedura fiscală, remediu de care s-a uzat abia după emiterea deciziei de antrenare a răspunderii solidare.

Prin urmare două sunt argumentele pentru care deciziile sunt nelegale: Legea insolvenței are prioritate în aplicare față de Codul de Procedura Fiscală, sub aspectul normelor „conservatorii” este vorba de răspunderea solidară a administratorilor în condițiile în care Decizia contestată, de angajarea răspunderii solidare a fost emisă la data de 22.05.2017, după momentul deschiderii procedurii insolvenței societății debitoare, hotărârea de deschidere a procedurii fiind pronunțată la data de 02.05.2017, iar celălalt argument fiind determinat de Codul de Procedură Fiscală, care vizează desigur nedovedirea practic a stării de insolvabilitate a debitoarei fiscal și a culpei administratorului pretins responsabil fiscal.

V. Când ți se poate anula contractul încheiat?

În următoarele cazuri, este o răspundere parțială cu patrimoniul propriu, raportat doar la bunurile din operațiunea presupus frauduloasă, nu la întreg patrimoniul. Spre exemplu, dacă prin operațiunea frauduloasă ți-a donat societatea 100 de lei, dar societatea mai are încă 300 de lei datorii pe care nu le poate plăti, în baza acestor cazuri se poate recupera de la tine doar acei 100 de lei, chiar dacă tu ai o avere mai mare, iar societatea încă are datorii pe care nu și le poate plăti. Nu vei fi urmărit pe acest caz și pentru restul de 200 de lei, ca în unele din celelalte cazuri pe care le-am prezentat mai sus.

Următoarele cazuri nu ți se pot aplica după închiderea procedurii insolvenței sau înaintea deschiderii acesteia, ci doar în cadrul procedurii insolvenței. Procedura insolvenței se deschide, de obicei, când societatea nu mai are bani și nu mai poate plăti. Cea mai cunoscută etapă din procedura insolvenței este falimentul.

După deschiderea procedurii insolvenței se numește un administrator judiciar sau un lichidator judiciar. Aceștia pot introduce la judecătorul-sindic acțiuni pentru anularea actelor sau operațiunilor frauduloase ale debitorului în dauna drepturilor creditorilor, în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii.

1. Pentru următoarele acte sau operațiuni ale debitorului, **se prezumă fraudă** și astfel vor putea fi anulate, pentru restituirea bunurilor transferate sau a valorii altor prestații executate:

a) acte de transfer cu titlu gratuit, efectuate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii; sunt exceptate sponsorizările în scop umanitar;

Caz practic⁵⁸:

Factura din data de 11.03.2016 a cărui anulare o solicită Cristi, este un act dezinteresat având în vedere ca societatea debitoare a lui Dan procura societății Traian SRL un avantaj (discount financiar în valoare de -71.926, 27 lei) fără a-și diminua patrimoniul, dar pe de altă parte se lipsește astfel de folosul care ar rezulta din primirea din partea acestuia a contraechivalentului avantajului (neîncasarea facturii din data de

⁵⁸ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5c35619ae49009c8140000be>

20.12.2016 în valoare de peste 70.000 lei). Actele cu titlu gratuit au fost clasificate doctrinar în liberalități și acte dezinteresate.

Sunt vizate de acest caz toate actele cu titlu gratuit atât liberalitățile cât și actele dezinteresate, textul de lege nefăcând distincție între cele 2 tipuri de acte.

Analizând comparativ, situația juridică a creditorilor neîndestulați înscrisi în tabelul de creanțe și cea a beneficiarului actului cu titlu gratuit, Cristi - creditorul arată faptul că în lipsa activelor în patrimoniul debitorului, creditorii neîndestulați se află în situația de a-și vedea drepturile de creanță golite de conținut, pe când beneficiarul actului cu titlu gratuit se afla în situația de a păstra avantajul patrimonial pentru care nu a plătit un contraechivalent.

Cristi argumentează că, în cauză, este nefiresc ca o societate comercială cu o stare economică deficitară, care a înregistrat în anul 2016 conform bilanțului pierderi de 1.313.035 lei și având datoriile în suma de 4.276.198 lei, cu o stare de insolvență iminentă, să facă acte cu titlu gratuit, cu scop vădit ilicit de natură a afecta drepturile creditorilor.

Judecătorul a spus că, aceasta factură fiscală de discount a fost emisă în temeiul actului adițional din 30.12.2015. Prin acordarea discountului financiar către S. C. Traian SRL, societatea Dan S.R.L. a recunoscut faptul că datorează S. C. Traian SRL penalități pentru neîndeplinirea condițiilor contractuale, iar părțile au renunțat la aplicarea unor penalități contractuale în valoare de peste 300.000 USD fără TVA, totodată achitând către Dan S.R.L. într-un termen mult mai scurt decât era prevăzut contractual, respectiv în termen de 21 de zile (față de 45 zile) o factură fiscală de valoare în valoare de peste 350.000 de LEI.

S. C. Traian SRL a emis factura a cărei anulare se solicită în luna martie 2016, iar intrarea în faliment a societății debitoare Dan a fost dispusă prin încheierea din data de 27.03.2017, ca urmare a admiterii unei cereri de deschidere a procedurii falimentului formulată în data de 31.01. 2017. Din datele furnizate de Ministerul de Finanțe societatea debitoare a lui Dan în anul 2015 avea un profit de peste 200 000 Ron.

Falimentul societății debitoare a lui Dan a fost cauzat de introducerea la plată a unor bilete la ordin în toamna lui 2016 și prin urmare a fost blocată activitatea societății.

Actul fraudulos nu are ca obiect transferul unei sume de bani în luna decembrie 2016, ci discountul unei plăți făcute de societatea lui Dan pentru buna execuție a unui contract real și executat în întregime.

Acest discount a fost acordat în schimbul scutirii de plata penalităților, aspect din care rezultă caracterul oneros al operațiunii. Părțile au întocmit documente contabile care să ateste realitatea scutirii de restituire a garanției de bună execuție.

S. C. Traian SRL în baza contractelor derulate între părți era în drept să pretindă penalități contractuale de peste 300.000 euro. Suma calificată discount, reprezenta garanție de buna execuție pentru un contract legal încheiat și executat în întregime.

Intenția de a fraudă drepturile creditorilor prin sustragerea bunurilor societății de la urmărirea acestora presupune în mod obligatoriu reaua credință a părții care a încheiat actul fraudulos cu debitorul, reaua sa credință constând în faptul că avea cunoștință despre situația degradantă a debitorului, în sensul că la data încheierii actului situația patrimonială trebuie să fi fost grav compromisă, respectiv deschiderea procedurii insolvenței să fi fost previzibilă cu mijloace de analiză obișnuite.

În cauză, nu poate fi probată cu actele depuse de Cristi intenția părților de fraudare a intereselor creditorilor debitoarei. Nu a fost probată în niciun fel complicitatea la fraudă a părților contractante atâta timp cât un contract complex de mare valoare a fost dovedit și executat în întregime.

Pentru aceste motive judecătorul NU a anulat contractul prin care s-a acordat discountul.

b) operațiuni în care prestația debitorului depășește vădit pe cea primită, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii;

Caz practic⁵⁹:

Instanța constată că acest caz are în vedere anularea actelor în care există diferență vădită de valoare între prestații în defavoarea debitorului, reglementând o situație similară leziunii din dreptul comun numai sub

⁵⁹ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5bd7c34de49009cc0c000052>

aspectul prejudiciului care este egal cu disproporția de valoare între contraprestații cu diferența că prejudiciul nu se produce direct în patrimoniul debitorului, ci se reflectă asupra creditorilor. În acest caz fraudă debitorului Dan este prezumată de legiuitor, debitorul urmărind sau cel puțin acceptând posibilitatea vătămării celorlalți creditori în beneficiul terțului cu care a contractat și căruia îi transferă o valoare patrimonială mult mai mare, în raport de prestația efectiv primită de el.

Pentru a fi acest caz este necesar ca operațiunea juridică să fi fost efectuată în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii insolvenței. În speță, astfel cum s-a reținut anterior, autotractorul a fost vândut pârâtului Traian la data de 23.07.2013, conform facturii fiscale, în timp ce procedura insolvenței împotriva lui Dan a fost deschisă la data de 9.04.2015, termenul de 6 luni prevăzut de textul legal fiind depășit.

De asemenea, instanța reține că lichidatorul judiciar nu a făcut dovada că prestația sa a depășit vădit pe cea primită, respectiv că valoarea autoturismului la momentul înstrăinării era mai mare.

Raportul de expertiză efectuat în cauză, urmează a fi înlăturat ca neconcludent, întrucât se întemeiază doar pe câteva oferte publicate pe un site specializat în vânzarea de autovehicule, la nivelul anului 2017. La data de 8.06.2018, expertul desemnat în cauză a depus însă răspuns la obiecțiunile formulate de către pârât la raportul de expertiză, prin care a precizat că, în raport de documentele depuse de către administratorul Dan, poate considera valoarea facturii ca fiind actuală pieței la momentul la care s-a vândut bunul, acesta fiind defect la acel moment.

Ca urmare, nefiind vorba de o operațiune efectuată în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii și nici de un act în care prestația debitorului depășește vădit pe cea primită, instanța apreciază că în speță nu trebuie anulat contractual.

c) acte încheiate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii, cu intenția tuturor părților implicate în acestea de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditori sau de a le leza în orice alt fel drepturile. Acest caz enunță cea mai frecventă formă de fraudă: sustragerea de bunuri de la urmărirea lor de către creditor.

Caz practic⁶⁰:

Prin transferul efectuat, s-a scos din patrimoniul societății debitoare a lui Dan autoturismul, fiind astfel prejudiciați creditorii, printre care și Cristi, înscrisi la masa credală. Judecătorul constată că, în cauză, este incident acest caz, fiind îndeplinite cele două condiții cumulative, respectiv intenția părților de fraudare a creditorilor (prezumție relativă ce nu a fost răsturnată de pârâțul Dan) și efectuarea transferului în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii.

Cu privire la prima condiție, judecătorul sindic constată că este îndeplinită întrucât operațiunea comercială a fost efectuată la data de 28.09.2017, cu 8 luni înainte de deschiderea procedurii.

Cu privire la cea de-a doua condiție, judecătorul sindic constată că valoarea la care s-a operat transferul dreptului de proprietate este cea care determină calificarea actului de transfer, a operațiunii comerciale sau a actului juridic încheiat ca fiind unul supus anulării, având în vedere că legiuitorul califică actele ce cad sub incidența acestor prevederi ca fiind unele frauduloase în funcție de intenția debitorului de a fraudă interesele creditorilor.

Din înscrisurile depuse la dosar reiese că prestația debitorului depășește pe cea primită, suma facturată fiind de aproximativ 4,5 ori mai mică decât valoarea de piață a acestuia.

Astfel, stabilirea unui preț de aproximativ 4,5 ori mai mic decât valoarea de piață a bunului, a dus la creșterea gradului de insolvabilitate al debitorului în dauna creditorilor înscrisi la masa credală. Presumția relativă de fraudă în dauna creditorilor, nu a fost răsturnată de pârâțul Dan.

Pentru aceste motive, judecătorul sindic va dispune anularea transferului patrimonial având ca obiect autoturismul, încheiat de pârâțul Dan cu Traian, în dauna creditorului Cristi. Totodată, va obliga pârâțul Traian să restituie debitoarei autoturismul.

În subsidiar, dacă bunul nu mai există ori există impedimente de orice fel pentru preluarea acestuia de către debitor, va obliga pârâțul să restituie

⁶⁰ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e97b8d3e49009ec110002b>

debitorului suma de bani, reprezentând valoarea autoturismului la data de 28.09.2017.

d) acte de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă suma pe care creditorul ar putea să o obțină în caz de faliment al debitorului este mai mică decât valoarea actului de transfer;

Caz practic⁶¹:

Pentru admiterea unei acțiuni întemeiate pe aceste dispoziții, pe de o parte, trebuie dovedită existența unui act de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuat în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii iar pe de altă parte, trebuie îndeplinită condiția ca suma pe care creditorul ar putea să o obțină în caz de faliment al debitorului să fie mai mică decât valoarea actului de transfer.

Potrivit situației de fapt, prin contractul de cesiune de creanță nr. 02 din data de 21.02.2017 încheiat între societatea debitoare a lui Dan în calitate de cedent și Traian SRL în calitate de cesionar s-a dispus cesionarea unei creanțe în cuantum de 184.990.01 RON deținută de către societatea lui Dan împotriva debitorului cedat Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA prin Direcția Regională de Drumuri și Poduri București.

Ulterior, prin încheierea din data de 01.03.2017, s-a dispus deschiderea procedurii generale a insolvenței față de societatea debitoare a lui Dan la cererea acesteia.

Față de această situație de fapt, se constată că actul a fost încheiat în perioada sancționată de lege, mai exact, cu mai puțin de o lună anterior deschiderii procedurii de insolvență.

Astfel, ceea ce este important este că prin operațiunea contestată o parte din activul societății a fost înstrăinat iar prin această operațiune s-a plătit un creditor al societății lui Dan, într-o modalitate diferită de cea care ar fi fost firească dacă creditorul ar fi fost înscris la masa credală.

⁶¹ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5cc264f2e49009cc16000061>

Prin această operațiune se încalcă de fapt caracterul concursual al procedurii care presupune pe lângă recunoașterea drepturilor creditorilor și respectarea unei ordini de prioritate a creanțelor având la bază un set de reguli clare determinate și uniform aplicabile.

Curtea apreciază că în cauză este îndeplinită și condiția conform căreia suma pe care creditorul ar putea să o obțină în caz de faliment al debitorului, să fie mai mică decât valoarea actului de transfer.

Pentru a conchide astfel, Curtea are în vedere că, în cadrul probei cu înscrisuri administrate în fața instanței de apel, apelantul a depus la dosarul cauzei raportul de evaluare pentru estimarea valorii de piață a unor bunurilor mobile aparținând societății lui Dan (macarale, mașini de curățat, autoutilitare, autovehicule, autospeciale, stație de clorură de calciu, echipamente de birotică) potrivit căruia valoarea de piață este de peste 700.000 RON.

Conform tabelului preliminar al creanțelor publicat în BPI creanțele garantate înscrise în tabel sunt în cuantum de peste 2,5 milioane ron. Curtea apreciază că în caz de faliment al societății debitoare a lui Dan, suma pe care creditoarea Cristi SRL (în calitate de creditor chirografar având în vedere creanța pretinsă) ar fi putut să o obțină ar fi fost mai mică decât valoarea actului de transfer, respectiv 184.990,01 lei.

Pentru toate aceste considerente, Curtea va anula contractul de cesiune de creanță nr. 02/21.02.2017 cu consecința restituirii de către pârâta cesionar către debitoare a sumei de 184.990,01 lei.

e) constituirea unui drept de preferință pentru o creanță care era chirografară, în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii;

Caz practic⁶²:

Faptul că în favoarea pârâtei Vasilica SRL a fost constituită o garanție reala mobiliară, pe producția de rapiță în valoare de peste 300.000 de lei, cultivată pe o suprafață de peste 80 de hectare, cu mai puțin de o lună anterior deschiderii procedurii de insolvență față de societatea debitoare

⁶² Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5c5cedade49009100b000088>

A se vedea și o altă hotărâre asemănătoare la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e3ccfe5e49009dc1900002a>

a lui Dan nu poate duce decât la reținerea faptului că singurul scop al acestei operațiuni a fost strict acela de a se frauda interesele celorlalți creditori, printre care și societatea lui Cristi la care avea datoriile, încercând pe aceasta cale să eludeze ordinea de preferință a distribuirii sumelor de bani prevăzută de lege.

Condițiile impuse sunt îndeplinite pentru contractul de ipotecă pentru că singurele cerințe sunt cele referitoare la termenul de 6 luni anterior insolvenței (condiție clar îndeplinită, prin raportare la data contractului de ipotecă) și caracterul chirografar al creanței apelantei (aspect care nu a fost negat pentru că nu s-a invocat vreo garanție anterioară ipotecii în discuție). Odată îndeplinite aceste cerințe revenea pârâtei (apelante) să dovedească nefraudarea celorlalți creditori, lucru nerealizat așa cum s-a explicat mai sus (în cauză nu există nici măcar aserțiuni concrete pe acest aspect care să constituie teze probatorii, ci doar afirmații generale negative de tipul „nu este în dauna creditorilor, nu prejudiciază, a fost realizat cu bună credință”).

Pentru aceste motive judecătorul a anulat contractul prin care s-a plătit cu prioritate în baza ipotecii și a dispus restituirea sumei.

f) plățile anticipate ale datoriilor, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă scadența lor fusese stabilită pentru o dată ulterioară deschiderii procedurii;

Caz practic⁶³:

Încasarea dividendelor făcută de asociatul Dan la 02.12.2017 în condițiile în care procedura insolvenței s-a deschis la 05.12.2017 și lipsa documentelor justificative care să ateste faptul că plata dividendelor era hotărâtă să se facă înainte de deschiderea procedurii (nefiind vorba de o plată anticipată cu scadența ulterioară deschiderii procedurii), se încadrează în acest caz, iar acțiunea lui Cristi - creditorul de anulare a acestor plăți este întemeiată și va fi admisă cu consecința obligării pârâților să restituie suma.

g) actele de transfer sau asumarea de obligații efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii, cu intenția de a ascunde/întârzia starea de insolvență ori de a fraudă un creditor.

⁶³ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5da149dfe49009100c000029>

Caz practic⁶⁴:

La data de 31.10.2016, societatea debitoare a lui Dan a vândut, prin contract autentic, către Traian SA, imobilul teren și construcții (hotel – restaurant și grădină) la prețul de 564.000 euro. Concomitent, vânzătoarea – societatea lui Dan a contractat cu cumpărătoarea un leasing în valoare totală de 693.840,20 lei, având ca obiect folosința acestui imobil. Pentru obținerea acestui leasing a fost evaluat imobilul prin raportul de evaluare la suma de 1.299.000 euro, raport care reflectă valoarea de piață estimată a imobilului la 01.09.2016, în ipoteza continuării activității (ceea ce s-a și întâmplat, debitoare continuându-și activitatea în acel spațiu).

Este recunoscut de părți și rezultă din contract faptul că prețul obținut a fost de 564.000 euro, încasat de debitoare, din care aceasta a achitat 348.372 euro Băncii ce avea constituită ipoteca asupra imobilului, iar diferența de 700.000 lei și încă 512.000 lei a fost achitată către asociați, cu titlu de restituire finanțări efectuate către creditorii de-a lungul timpului.

Din faptul că ulterior vânzării debitoare, societatea lui Dan, a luat în folosință imobilul în sistem de leasing, plătind rate și desfășurând activitate în acel spațiu, rezultă că scopul și voința părților a fost de a împiedica ceilalți creditorii, inclusive pe Cristi, de a se îndestula cu prioritate în urma executării garanției.

Din punct de vedere financiar, prin fapta sa debitoare nu a făcut altceva decât să schimbe proprietarul imobilului pentru a evita executarea, să achite cu prioritate finanțările asociaților și să crească cu mult valoarea ratelor plătite către unitatea finanțatoare față de ratele plătite către Bancă, creditor garantat inițial.

Este evident că această vânzare a avut loc în perioada anterioară deschiderii procedurii, întrucât debitoare a intrat în insolvență la 09.01.2018, iar vânzarea a avut loc la 31.10.2016, la mai puțin de doi ani înainte de deschiderea procedurii. Acest aspect se circumscrie acestui caz, care se referă la actele de transfer sau asumarea de obligații efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii cu intenția de a ascunde, întârzia starea de insolvență ori de a fraudă un creditor. Singura condiție pe care o mai impune norma supusă analizei este

⁶⁴ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5dd74cb9e490099c1300004a>

aceea că finalitatea actului de transfer sau a asumării de obligații să fie ascunderea sau întârzierea stării de insolvență.

Este dovedit cu acte din contabilitatea debitoarei că, la data transferului, pe lângă creditul de la Banca de 348.372 euro și creanțele asociaților de 700.000 lei, debitoarea mai înregistra creanțe de 554.000 lei, iar la data deschiderii procedurii această ultimă creanță se ridica la 1.000.000 lei.

Neîndoielnic, plata sumei de 700.00 lei de la societatea lui Dan către Dan persoană fizică, este în detrimentul celorlalți creditori ce dețineau creanțe semnificativ mai mici și înstrăinarea imobilului în care se desfășura obiectul de activitate pentru care societatea fusese înființată la un preț de mai puțin de jumătate din valoarea de evaluare denotă intenția debitoarei de ascundere sau întârziere a stării de insolvență și fraudare a celorlalți creditori.

Este greu de crezut că debitoarea, adică societatea lui Dan, nemaiputând achita ratele la creditul de la Banca nu a conștientizat că, prin asumarea unor rate mai mari ca și quantum și prin plata cu prioritate a creanțelor asociaților nu a urmărit prin transferul efectuat o întârziere a insolvenței cu consecința fraudării intereselor celorlalți creditori. Prin urmare, nemaiputând plăti ratele către bancă, dar angajând o obligație și mai oneroasă față de Traian SA, debitoarea a evitat executarea silită a imobilului de către creditorul garantat, a ascuns insolvența și a fraudat interesele celorlalți creditori.

Pentru aceste motive instanța a anulat contractul de vânzare încheiat cu Traian SA, l-a obligat pe Traian să restituie imobilul sau în cazul în care acesta nu mai există, contravaloarea de la momentul vânzării.

2. Următoarele activități pot fi considerate frauduloase (**dar fraudă nu se prezumă ca la cap. V. pct. 1., ci trebuie demonstrată**) și pot fi anulate și prestațiile recuperate, dacă sunt încheiate în cei 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii cu persoanele aflate în raporturi juridice cu debitorul:

a)cu un asociat deținând cel puțin 20% din capitalul societății ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a asociaților

Caz practic⁶⁵:

S-au anulat transferurile și promisiunea de vânzare cumpărare de la societatea lui Dan asociat unic către Dan persoana fizică.

În perioada anterioară celor doi ani deschiderii procedurii insolvenței, s-a constatat că au fost efectuate plăți în sumă totală de 1.192.080 lei din contul societății debitoare deschis la bancă, în temeiul unei promisiuni bilaterale de vânzare autenticată către pârâțul Dan, asociatul unic și administratorul societății, conform extraselor de cont din Anexa.

Reclamantul Cristi a obținut extrase de cont ale societății debitoare a lui Dan, astfel: de la bancă, extrasele de cont care atestă plăți către pârâțul Dan, în temeiul unei promisiuni bilaterale de vânzare autenticată din 24.08.2015, precum și operațiuni de retragere de numerar de către societate prin reprezentantul legal de 1.475.276, 06 lei , fără să existe vreo justificare privind aceste operațiuni de retragere în contabilitatea debitoare.

Această situație dovedește intenția administratorului societății Dan de a diminua gajul general al creditorilor, orice plată impunându-se să aibă la baza efectuarea unor servicii. Operațiunile de retragere de numerar de către societate prin reprezentantul legal dovedește intenția părților de a frauda interesele societății debitoare - cu scopul favorizării intereselor personale ale administratorului pârâț Dan în detrimentul societății lui Dan și a creditorilor acesteia.

De altfel, și pe calea dreptului comun, ca urmare a creării dezechilibrului patrimonial prin mărirea unui patrimoniu în detrimentul altuia, se naște un raport juridic obligațional, în temeiul căruia cel al cărui patrimoniu s-a mărit devine debitorul obligației de restituire, către cel care, în mod corespunzător, și-a micșorat patrimoniul și care devine la rândul său creditor al aceleiași obligații.

S-a reținut în cuprinsul sentinței apelate că Promisiunea bilaterală de vânzare din 24.08.2015 nu s-a dovedit să existe în realitate; acesta este motivul pentru care nu a fost anulată însă nu și cel pentru care s-a

⁶⁵ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e9909c4e49009a01d000077>

considerat că plățile efectuate de către debitoare către apelantul pârât din cauză au avut un caracter fraudulos.

Din cuprinsul înscrisului reprezentat de Promisiunea bilaterală de vânzare din 24.08.2015, rezultă că pârâtul Dan a promis să vândă societății sale reprezentată tot de el în calitate de asociat unic și administrator, terenul intravilan, situat în București, în schimbul prețului de 274.432 euro.

S-a menționat că părțile se obligă să perfecteze contractul de vânzare până la data de 05.10.2015, însă nu rezultă că a fost realizat transferul dreptului de proprietate asupra imobilului de la apelantul pârât la societatea debitoare.

În aceste condiții, având în vedere că pârâtul a încheiat actul juridic pe de-o parte în calitate de promitent vânzător în nume propriu și pe de altă parte în calitate de asociat unic și administrator al societății promitente cumpărătoare, precum și împrejurarea că au fost efectuate plăți în cuantum de 1.192.080 lei, având loc deci o diminuare a masei active a debitoareii către apelantul pârât asociat unic și administrator al acesteia, fără a se primi nimic în schimb, Curtea apreciază că actul juridic depus are caracter fraudulos, fiind încheiat cu intenția părților de a leza interesele creditorilor.

Pentru aceste motive judecătorul a anulat Promisiunea de vânzare cumpărare și a dispus repunerea părților în situația anterioară efectuării transferurilor prin obligarea pârâtului Dan la restituirea către societatea a sumei de 1.192.080 lei.

b)cu un membru sau administrator, atunci când debitorul este un grup de interes economic^{viii};

Caz practic⁶⁶:

În cei doi ani anterior deschiderii procedurii insolvenței, societatea lui Dan a vândut un autotorism la un preț derizoriu, cu mult sub valoarea de piață lui Traian. Dan și Traian făceau parte din același grup de interes economic, care activa în domeniul agriculturii, respectiv a comercializării cerealelor. Pentru aceste motive judecătorul a anulat vânzarea și l-a obligat pe Traian să restituie autotorismul. În subsidiar, dacă mașina nu mai există

⁶⁶ Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5bf61a2be49009101600002b>

ori există impedimente de orice fel, pentru preluarea acesteia de către Cristi – creditorul fraudat, Traian va fi obligat să plătească valoarea de piață a autoturismului (nu valoarea derizorie mai mica, la care a cumpărat).

c)cu un acționar deținând cel puțin 20% din acțiunile debitorului ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a acționarilor, în situația în care debitorul este respectiva societate pe acțiuni.

Caz practic⁶⁷:

Curtea analizând pretențiile din perspectiva acestui caz, constată și reține că dauna creditorilor trebuia probată și din perspectiva acestei ipoteze, întrucât fraudă creditorilor nu se poate raporta decât la dreptul lor de gaj general asupra patrimoniului debitoarei.

Deși textul legal prezumă elementul subiectiv, adică intenția frauduloasă, el nu prezumă și prejudiciul ce trebuia demonstrat în cauza de față.

Or, Curtea reține că nu poate fi vorba de nicio prejudiciere a creditorilor Cristi și Cristina, întrucât începând cu anul 2017, când a debutat plata dividendelor a căror anulare a solicitat-o administratorul judiciar societatea debitoare avea profit, iar disponibilitățile bănești îi permiteau să-și desfășoare activitatea și să facă față datoriilor, astfel cum reiese din extrasele de cont și documentele contabile ale debitoarei, deschiderea procedurii de insolvență fiind în principal consecința blocării facilității de creditare de către principala bancă finanțatoare cu 10 zile înaintea scadenței și refuzul de a prelungi finanțarea societății pentru anul 2018.

Astfel dividendele plătite către Dan și Daniel nu vor fi anulate.

d)cu un administrator, director sau un membru al organelor de supraveghere a debitorului, societate pe acțiuni sau cu răspundere limitată.

Caz practic⁶⁸:

Prima instanță a fost sesizată cu cererea formulată de reclamantul Cristi - creditor, prin care s-a solicitat anularea transferului patrimonial al

⁶⁷ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5ee975d2e49009141f000098>

⁶⁸ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e742e42e49009141a000029>

sumei de 300.000 lei efectuat la 03.02.2015, de către debitoare către pârâtul Dan – administrator și asociat al debitoarei Societatea SRL – conform extrasului de cont emis de la bancă.

Potrivit legii se instituie o prezumție relativă de fraudă în dauna creditorilor. Față de aceste dispoziții legale, se constată că prezumția relativă de fraudă în dauna creditorilor este prevăzută doar pentru actele și operațiunile prevăzute la cap V. pct. 1, nu și în cazul celor de cap V. pct. 2 din acest curs, susținerile apelantului Cristi în acest sens fiind astfel neîntemeiate. Prin urmare, intenția de a frauda interesele creditorilor Cristi și Cristina prin faptele prev. cap V. pct. 2 din acest curs trebuie dovedită.

În cauză a fost administrată proba cu expertiză contabilă prin care s-a stabilit că din suma ridicată din bancă de 300.000 lei, suma de 173.919 lei a fost depusă în casieria societății iar diferența de 126.081 lei a fost restituită pârâtului Dan, asociat și administrator al societății debitoare, care figurează că a împrumutat societatea cu această sumă, conform soldului creditor inițial al contului 4551 "Asociați conturi curente" din balanța de verificare sintetică la data de 28.02.2015.

La această dată, soldul final debitor al contului 5311 "Casa în lei" era de 181.089,95 lei, din care 173.919 lei proveneau din suma ridicată din bancă și înregistrată în contabilitate, sumă care nu a fost utilizată pentru efectuarea de plăți către furnizori, debite ale societății, întrucât a rămas nemodificată de la data înregistrării în contabilitate și până la sfârșitul lunii.

Față de situația prezentată nu se va putea reține caracterul fraudulos al operațiunii de retragere numerar din bancă, întreaga sumă retrasă fiind înregistrată în contabilitatea societății.

Aspectele reținute în expertiză referitoare la evidențierea eronată în contabilitate a faptului că, suma de 126.081 lei reprezentând restituire împrumut societate către Dan, a fost restituită prin bancă, în sensul în care nu a existat virament prin bancă către pârât, ci doar retragere de numerar nu este de natură să conducă la concluzia caracterului fraudulos al operațiunii, în condițiile în care, întreaga sumă a fost evidențiată în contabilitate.

Astfel cum corect a reținut instanța de fond, nu prezintă relevanță aserțiunile pârâtului în sensul că a folosit sumele retrase pentru plata furnizori sau dividende - atâta timp cât, din expertiza contabilă, rezultă că suma de 173.919 ridicată din bancă la data de 03.02.2015 a fost depusă în casieria societății la dispoziția acesteia, regăsindu-se astfel în înregistrările contabile.

În ce privește suma de 126.081 lei, din balanța de verificare sintetică la data de 28.02.2015, rezultă că a fost transferată către pârât – fost asociat și administrator al societății debitoare – cu titlu de restituire împrumut.

Pentru aceste motive Cristi nu a reușit să anuleze împrumutul plătit de către societatea lui Dan către Dan.

Caz practic⁶⁹:

Judecătorul spune că, potrivit cazului de la lit. d, vor putea fi anulate actele de transfer ale bunurilor încheiate în cei doi ani anterior deschiderii procedurii de insolvență, cu administratorul societății, legea instituind practic o prezumție de fraudă a creditorilor rezultată din calitatea părților și care nu a fost în nici un fel răsturnată de probele administrare în cauză. (Judecătorul face aici o confuzie, prezumția de fraudă fiind instituită de lege doar pentru cazurile de la cap V. pct. 1, nu cap V. pct. 2. Cu toate acestea, soluția ar fi fost aceeași și fără această confuzie, deoarece s-ar fi putut demonstra fraudă, din datele de mai jos)

Dimpotrivă, valorificarea a fost realizată cu numai o săptămână anterior deschiderii procedurii de insolvență, fără a se face dovada intrării prețului în patrimoniul societății și în condițiile în care societatea a fost dizolvată de mai bine de 10 ani, iar bunurile ar fi trebuit valorificate în cadrul procedurii de lichidare în vederea stingerii datoriilor, neputându-se vorbi de un act juridic încheiat în cadrul activității de funcționare normală a societății.

În condițiile în care, împotriva debitorului s-a dispus deschiderea procedurii de insolvență prin sentință, operațiunile juridice se încadrează în intervalul de timp stabilit de legiuitor, fiind încheiate cu o persoană aflată în raporturi juridice cu debitorul, în accepțiunea cap V. pct. 2, astfel încât

⁶⁹ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5cae9dfbe49009600c00004a> A se vedea și următoarea hotărâre tot cu înstrăinarea unui BMW <http://www.rolii.ro/hotarari/5cccef3fe49009a01400004b>

instanța va dispune desființarea actului de transfer a dreptului de proprietate asupra autoturismului marca BMW și, pe cale de consecință, să dispună repunerea părților în situația anterioară în sensul obligării pârâtului Dan de a restitui averii debitorului bunul sau contravaloarea acestuia, pentru a se putea plăti datoriile către Cristi.

e)cu orice altă persoană fizică ori juridică, deținând o poziție de control asupra debitorului sau a activității sale;

Caz practic⁷⁰:

Operațiunile ce au vătămat interesele creditorilor au avut loc din cauza abuzului pârâților Dan și Dana care au profitat de poziția deținută în societate și de informațiile pe care le aveau în legătură cu posibila declanșare a procedurii, aceștia cunoscând dificultățile financiare având în vedere ca societatea avea contul blocat în octombrie 2016, iar voința societara era reprezentată de voința lor.

Sub acest aspect, Curtea remarcă faptul că reclamantul Cristi a susținut că pârâții-persoane fizice aveau calitatea de soț-soție, deținând împreună părțile sociale ale societății și cunoșteau situația financiară a debitoarei care avea conturile blocate la nivelul lui octombrie 2016, astfel încât aceștia au urmarit pagubirea debitoarei prin micșorarea activului și satisfacerea propriilor interese.

În speță, reclamantul Cristi a solicitat anularea plăților de dividende făcute de societatea Dan și Dana SRL către intimații-pârâți Dan și Dana. Pârâții-intimați sunt asociați ai societății debitoare Dana deținând 48% din părțile sociale, iar Dan având 52% din părțile sociale), iar pârâtul-intimat fiind și administratorul, și directorul executiv al firmei.

Plățile contestate reprezintă operațiuni ce au fost efectuate în perioada suspectă de 2 ani anterior deschiderii procedurii (insolvența fiind deschisă la 27.03.2017, iar plățile au fost realizate în octombrie 2016).Operațiunea (a carei anulare se solicită) a constat în transferul din patrimoniul societății a unor sume de bani cu titlu de dividende către intimați, care erau asociații debitoarei ce dețineau împreună 100% din părțile sociale (48%, respectiv 52%).

⁷⁰ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5cc264f2e49009cc16000059>

În acest context, Curtea apreciază că sunt îndeplinite și cerințele obiective prevăzute de lege de vreme ce intimații aveau 100% din capitalul societății și din drepturile de vot în adunarea generală a asociaților, iar dl. Dan fiind și administratorul, respectiv directorul executiv al debitoarei, ceea ce înseamnă că aceștia exercitau controlul asupra firmei și a deciziilor ce se luau în numele acesteia. Astfel, intimații-pârâți au decis ca profitul societății din anii 2014-2015 să fie împărțit între aceștia sub forma de dividende, asociata Dana preluând din casieria societății suma de peste 200.000 lei, iar asociatul Dan suma de peste 220.000 lei (așa cum rezulta din fișa contului, aspect care nu a fost contestat).

Acest transfer patrimonial nu reprezintă în sine un act fraudulos, intimații, în calitate de asociați, având dreptul la dividende, însa ceea ce trebuie stabilit este dacă acest transfer a fost făcut în scopul fraudării creditorului Cristi (criteriu subiectiv).

Curtea are în vedere și faptul că, ulterior popririi din octombrie 2016, în perioada 22.11.2016 și pâna la deschiderea procedurii (martie 2017) au mai fost înființate 14 popriri de catre Direcția Generala a Finanțelor Publice-Contribuabili Mijlocii București și alte birouri de executori judecătorești pentru diverse sume. De asemenea, din balanța de verificare întocmita de societatea în octombrie 2016, rezultă ca existau datorii către furnizori și către bancă.

Din coroborarea acestor informații, este evident că intimații Dan și Dana, care erau unicii asociați și exercitau conducerea societății, aveau cunoștința despre debitele mari pe care debitoarea le avea față de diverși creditori, că acestea erau sau urmau să devina scadente și că respectivii creditori vor începe executarea silită împotriva debitoarei, ceea ce s-a întâmplat începând cu 06.10.2016 și până la introducerea cererii de deschidere a insolvenței chiar de catre debitoare (31.01.2017) sau până la deschiderea procedurii (23.03.2017).

Pentru toate aceste considerente, Curtea anulează transferurile patrimoniale din octombrie 2016 reprezentând restituirea de dividende către pârâții asociați și dispune obligarea pârâtului Dan la plata sumei de 226.083,81 lei, în contul debitoarei, precum și obligarea pârâtei Dana la plata sumei de 210.000 lei în contul debitoarei (aceste valori reieșind chiar din fișa cont întocmita chiar de societate) .

f)cu un coproprietar sau proprietar devălmaș asupra unui bun comun;

Caz practic⁷¹:

Dan i-a vândut cotele sale din teren lui Traian (celălalt coproprietar al terenului), la un preț foarte mic. Cristi avea bani de luat de la Dan, și a anulat vânzarea pentru a-i putea executa terenurile lui Dan.

Conform cazului de la lit. f vor putea fi de asemenea anulate și prestațiile recuperate, actele încheiate în doi ani anterior deschiderii procedurii, cu persoanele aflate în raporturi juridice cu debitorul Dan, respectiv actele încheiate de un coproprietar Traian asupra unui bun comun.

În speță, este evident că cele trei acte încheiate în termen de doi ani anterior deschiderii procedurii falimentului debitoarei Societatea SRL (a lui Dan), respectiv actul de comasare din 14.03.2012, actul de dezmembrare din 10.07.2012 și contractul de vânzare - cumpărare din 15.01.2013 având ca obiect terenuri aflate în indiviziunea debitoarei Societatea (lui Dan) și pârâtului George se încadrează în acest caz, întrucât intenția părților a fost de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditorul Cristi, ceea ce echivalează cu fraudarea lui Cristi, Dan și Traian previzionând starea de insolvență.

Această intenție rezultă și din prețul tranzacției, care poate fi considerat un preț fictiv, întrucât valoarea de înregistrare în contabilitate a celor șase loturi înstrăinate este de 188.426,95 lei, în timp ce prețul prevăzut în contractul de vânzare - cumpărare a fost de numai 700 lei, fără a se putea regăsi în valoarea reală din piața imobiliară.

Față de această situație judecătorul sindic apreciază că în condițiile în care a fost dovedită intenția părților implicate în încheierea contractelor succesive de fraudare a creditorilor, prin înstrăinarea terenurilor imobile la un preț fictiv și total neresos, se impune admiterea acțiunii în baza literei d), anularea contractului de vânzare - cumpărare încheiat între părți la data de 15.01.2013 precum și a actelor subsecvente acestuia, urmând totodată să se dispună repunerea părților în situația anterioară încheierii contractului.

⁷¹ Decizie disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5922ee51e490097c1d00007e> și <http://www.rolii.ro/hotarari/58966564e49009e42f00180b>. A se vedea și sentința din prima instanță <http://www.rolii.ro/hotarari/589284c9e490096430001d9a>

g)cu soțul, rudele sau afinii până la gradul al patrulea inclusiv, ale persoanelor fizice enumerate la lit. a)-f).^{ix}

Caz practic⁷²:

Pârâta Dana deținea doar 8,33 % din capitalul social al societății, așa că nu este incident cazul de la lit. c) , care impune un prag de 20%. În schimb, este incident cazul de la lit. g) întrucât pârâta era la momentul respectiv soția asociatului majoritar și administratorului societății.

Faptul că cei doi se aflau la data vânzării într-o situație conflictuală, care a condus în cele din urmă la divorț, nu sunt de natură a elimina fraudă săvârșită. Dana a spus că, achiziționarea mașinii a reprezentat o compensare a neîncasării de dividende aferente cotei sale la capitalul social pe parcursul funcționării societății.

Faptul că autoturismul aparținând societății a fost inclus în înțelegerea părților cu privire la partajul bunurilor comune nu face decât să confirme prezumția instituită de lege conform căreia s-a urmărit fraudarea intereselor creditorilor societății care are un patrimoniu distinct de cel al asociaților, patrimoniu care constituie gajul general al creditorilor sociali.

Potrivit legii, în cadrul procedurii de lichidare a activului sumele rezultate din valorificarea bunurilor sunt utilizate pentru plata creditorilor societății, iar din activul rămas după plata creditorilor se rambursează aporturile subscrise și vărsate. Ulterior, bunurile care mai există în patrimoniul societății se distribuie asociaților proporțional cu cota de contribuție la capitalul social. Aceeași distribuție către asociați a bunurilor din patrimoniul societății rămase după achitarea tuturor creanțelor sociale este prevăzută și în cazul falimentului.

Astfel, patrimoniul societății este destinat stingerii creanțelor sociale și abia ulterior, în măsura în care mai este posibil, asociații își pot exercita drepturile reziduale.

De altfel, și prețul extrem de redus prin raportare la valoarea bunului confirmă intenția părților de scoatere a unui bun de la masa credală, cu fraudarea intereselor creditorilor.

⁷² Sentință disponibilă la <http://www.rolii.ro/hotarari/5e3e212ae49009500900008f>

Față de aceste considerente, instanța urmează a admite cererea lui Cristi, a dispune anularea transferului dreptului de proprietate asupra bunului și, avându-se în vedere înstrăinarea acestuia de către pârâta Dana, obligarea acesteia la restituirea sumei.

VI. Concluzie

Administratorul sau proprietarul companiei NU poate invoca răspunderea limitată, dacă prin aceasta se urmărește ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept^x sau a unei atingeri aduse ordinii publice.^{xi}

Frauda nu este definită expres de lege, având interpretarea din limbajul comun, dar ar include și înșelăciunea^{xii} din Codul Penal. Înșelăciunea există atunci când, induci în eroare o persoană prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru tine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă. Folosul patrimonial este, de regulă, injust dacă nu ai fi putut obține acel folos fără a prezenta acea minciună.

Abuzul de drept este atunci când un drept este exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe, în spețele detaliate pe parcursul ghidului, acest drept fiind, de obicei, dreptul de a limita răspunderea doar la activele societății.

Ordinea publică⁷³ nu este definită de lege, având mai multe interpretări și tocmai din acest motiv, nu vei fi sancționat doar pe acest caz. Pe scurt, fac parte din ordinea publică regulile foarte importante dintr-un stat, de la care nu ne putem abate.

Este cazul care are caracterul cel mai general din această materie, deoarece poate acoperi o arie foarte largă de situații, dar, în practică, de obicei, nu se aplică doar această reglementare de una singură, ci în completare cu alte cazuri pe care le-am detaliat mai sus.

În concluzie, sunt multe situații în care se poate atrage răspunderea, chiar dacă nu exista fraudă, dar fiecare situație are un specific propriu.

⁷³ Este diferită de ordinea (și liniștea) publică prevăzută de art. 371 din Codul Penal.

VII. Legislație și Bibliografie

Dispoziții relevante:

- Art. 25, art. 26 din Codul de procedura fiscală;
- Art. 117, art. 169 din Legea privind procedura insolvenței;
- Art. 61, art. 73, art. 144², art 155, art. 237¹ din Legea privind societățile comerciale;
- Art. 193 din Legea privind Noul Cod Civil.

¹ Noul Cod de Procedură Fiscală

Art. 25: Răspunderea solidară

(1) Răspund solidar cu debitorul următoarele persoane:

- a) asociații din asocierile fără personalitate juridică, inclusiv membrii întreprinderilor familiale, pentru obligațiile fiscale datorate de acestea, în condițiile prevăzute la art. 20, alături de reprezentanții legali care, cu rea-credință, au determinat nedeclararea și/sau neachitarea obligațiilor fiscale la scadență;
- b) terții popriți, în situațiile prevăzute la art. 236 alin. (9), (11), (13), (14), (18), (20) și (21), în limita sumelor sustrase indisponibilizării;
- c) reprezentantul legal al contribuabilului care, cu rea-credință, declară băncii, potrivit art. 236 alin. (14) lit. a), că nu deține alte disponibilități bănești.
- d) emitentul scrisorii de garanție/poliței de asigurare de garanție ori instituția care a confirmat scrisoarea de garanție/polița de asigurare de garanție potrivit art. 211 lit. b), în cazul în care nu a virat, potrivit legii, sumele de bani în conturile de venituri bugetare la solicitarea organului fiscal. Dispozițiile art. 2.321 alin. (3) din Codul civil rămân aplicabile.

(2) Pentru obligațiile de plată restante ale debitorului declarat insolubil în condițiile prezentului cod, răspund solidar cu acesta următoarele persoane:

- a) persoanele fizice sau juridice care, anterior datei declarării insolabilității, cu rea-credință, au dobândit în orice mod active de la debitorii care și-au provocat astfel insolabilitatea;
- b) administratorii, asociații, acționarii și orice alte persoane care au provocat insolabilitatea persoanei juridice debitoare prin înstrăinarea sau ascunderea, cu rea-credință, sub orice formă, a activelor debitorului;
- c) administratorii care, în perioada exercitării mandatului, cu rea-credință, nu și-au îndeplinit obligația legală de a cere instanței competente deschiderea procedurii insolvenței, pentru obligațiile fiscale aferente perioadei respective și rămase neachitate la data declarării stării de insolabilitate;
- d) administratorii sau orice alte persoane care, cu rea-credință, au determinat nedeclararea și/sau neachitarea la scadență a obligațiilor fiscale;
- e) administratorii sau orice alte persoane care, cu rea-credință, au determinat restituirea sau rambursarea unor sume de bani de la bugetul general consolidat fără ca acestea să fie cuvenite debitorului.

(2¹) Pentru obligațiile fiscale restante ale debitorului pentru care s-a solicitat deschiderea procedurii insolvenței răspund solidar cu acesta persoanele care au determinat cu rea-credință acumularea și sustragerea de la plata acestor obligații.

(3) Persoana juridică răspunde solidar cu debitorul declarat insolvabil în condițiile prezentului cod sau declarat insolvent dacă, direct ori indirect, controlează, este controlată sau se află sub control comun cu debitorul și dacă este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

- a) dobândește, cu orice titlu, dreptul de proprietate asupra unor active de la debitor, iar valoarea contabilă a acestor active reprezintă cel puțin jumătate din valoarea contabilă a tuturor activelor dobânditorului;
- b) are sau a avut raporturi contractuale cu clienții și/sau cu furnizorii, alții decât cei de utilități, care au avut sau au raporturi contractuale cu debitorul în proporție de cel puțin jumătate din totalul valoric al tranzacțiilor;
- c) are sau a avut raporturi de muncă sau civile de prestări de servicii cu cel puțin jumătate dintre angajații sau prestatorii de servicii ai debitorului.

(4) În înțelesul alin. (3), termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) control - majoritatea drepturilor de vot, fie în adunarea generală a asociațiilor unei societăți ori a unei asociații sau fundații, fie în consiliul de administrație al unei societăți ori consiliul director al unei asociații sau fundații;
- b) control indirect - activitatea prin care o persoană exercită controlul prin una sau mai multe persoane.

(5) Răspunderea persoanelor prevăzute de prezentul articol privește obligațiile fiscale principale și accesoriile ale perioadei pentru care au avut calitatea ce a stat la baza atragerii răspunderii solidare.

Art. 26: Dispoziții speciale privind stabilirea răspunderii

(1) Răspunderea persoanelor prevăzute la art. 25 se stabilește prin decizie emisă de organul fiscal competent pentru fiecare persoană fizică sau juridică în parte. Decizia este act administrativ fiscal potrivit prezentului cod.

(2) Înaintea emiterii deciziei prevăzute la alin. (1), organul fiscal efectuează audierea persoanei potrivit art. 9. Persoana are dreptul să își prezinte în scris punctul de vedere, în termen de 5 zile lucrătoare de la data audierii.

(3) Prin excepție de la prevederile art. 9 alin. (4) este nulă decizia de atragere a răspunderii solidare emisă fără audierea persoanei căreia i s-a atras răspunderea. Dispozițiile art. 9 alin. (3) rămân aplicabile.

(4) Decizia prevăzută la alin. (1) cuprinde, pe lângă elementele prevăzute la art. 46, și următoarele:

- a) datele de identificare a persoanei răspunzătoare;
- b) datele de identificare a debitorului principal;
- c) cuantumul și natura sumelor datorate;
- d) termenul în care persoana răspunzătoare trebuie să plătească obligația debitorului principal;
- e) temeiul legal și motivele în fapt ale angajării răspunderii, inclusiv opinia organului fiscal motivată în drept și în fapt cu privire la punctul de vedere al persoanei.

(5) Răspunderea se stabilește atât pentru obligația fiscală principală, cât și pentru accesoriile acesteia.

(6) În scopul aplicării măsurilor de executare silită decizia prevăzută la alin. (1) devine titlu executoriu la data împlinirii termenului de plată prevăzut la art. 156 alin. (1).

(7) Stingerea creanțelor fiscale prin oricare modalitate prevăzută de prezentul cod liberează față de creditor pe debitor sau, după caz, pe celelalte persoane răspunzătoare solidar.

(8) Ori de câte ori Codul fiscal sau alte acte normative care reglementează creanțe fiscale prevăd răspunderea solidară a două sau mai multor persoane pentru aceeași creanță fiscală, titlul de creanță fiscală se emite pe numele fiecărei persoane cu menționarea și a celorlalte persoane care răspund solidar pentru creanța respectivă.

(9) Procedura de atragere a răspunderii solidare se aprobă astfel:

- a) prin ordin al președintelui A.N.A.F., în cazul creanțelor fiscale administrate de organul fiscal central;
- b) prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice, în cazul creanțelor fiscale administrate de organele fiscale locale.

A se vedea și Ordinul 127/2014 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind aplicarea procedurii de angajare a răspunderii solidare reglementate de dispozițiile art. 27 și 28 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, care chiar dacă a fost emis pe vechiul cod de procedură fiscală, nu a fost abrogat în mod expres.

ii Vechiul Cod de Procedura Fiscala din 2003 Codul de Procedură Fiscală (Ordonanța nr. 92/2003)

CAPITOLUL II: Prescripția dreptului de a stabili obligații fiscale

Art. 91: Obiectul, termenul și momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a dreptului de stabilire a obligațiilor fiscale

(1) Dreptul organului fiscal de a stabili obligații fiscale se prescrie în termen de 5 ani, cu excepția cazului în care legea dispune altfel.

(2) Termenul de prescripție a dreptului prevăzut la alin. (1) începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care s-a născut creanța fiscală potrivit art. 23, dacă legea nu dispune altfel.

(3) Dreptul de a stabili obligații fiscale se prescrie în termen de 10 ani în cazul în care acestea rezultă din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală.

(4) Termenul prevăzut la alin. (3) curge de la data săvârșirii faptei ce constituie infracțiune sancționată ca atare printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Art. 92: Întreruperea și suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a stabili obligații fiscale

(1) Termenele de prescripție prevăzute la art. 91 se întrerup:

- a) în cazurile și în condițiile stabilite de lege pentru întreruperea termenului de prescripție a dreptului la acțiune;

- b) la data depunerii de către contribuabil a declarației fiscale după expirarea termenului legal de depunere a acesteia;
- c) la data la care contribuabilul corectează declarația fiscală sau efectuează un alt act voluntar de recunoaștere a impozitului datorat.

(2) Termenele de prescripție prevăzute la art. 91 se suspendă:

- a) în cazurile și în condițiile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripție a dreptului la acțiune;
- b) pe perioada cuprinsă între data începerii inspecției fiscale și data emiterii deciziei de impunere ca urmare a efectuării inspecției fiscale;
- c) pe timpul cât contribuabilul se sustrage de la efectuarea inspecției fiscale;
- d) pe perioada cuprinsă între data declarării unui contribuabil inactiv și data reactivării acestuia.

(3) Dispozițiile dreptului comun privitoare la prescripția extinctivă sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 93: Efectul împlinirii termenului de prescripție a dreptului de a stabili obligații fiscale

Dacă organul fiscal constată împlinirea termenului de prescripție a dreptului de stabilire a obligației fiscale, va proceda la încetarea procedurii de emitere a titlului de creanță fiscală.

Noul Cod de Procedura Fiscală din 2015 (Legea nr. 207/2015)

CAPITOLUL VI: Prescripția dreptului de a stabili creanțe fiscale

Art. 110: Obiectul, termenul și momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a dreptului de stabilire a creanțelor fiscale

(1) Dreptul organului fiscal de a stabili creanțe fiscale se prescrie în termen de 5 ani, cu excepția cazului în care legea dispune altfel.

(2) Termenul de prescripție a dreptului prevăzut la alin. (1) începe să curgă de la data de 1 iulie a anului următor celui pentru care se datorează obligația fiscală, dacă legea nu dispune altfel.

(3) Dreptul de a stabili creanțe fiscale se prescrie în termen de 10 ani în cazul în care acestea rezultă din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală.

(4) Termenul prevăzut la alin. (3) curge de la data săvârșirii faptei ce constituie infracțiune sancționată ca atare printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Art. 111: Întreruperea și suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a stabili creanțe fiscale

(1) Termenele de prescripție prevăzute la art. 110 se întrerup:

- a) în cazurile și în condițiile stabilite de lege pentru întreruperea termenului de prescripție a dreptului la acțiune;
- b) la data depunerii de către contribuabil/plătitor a declarației de impunere după expirarea termenului legal de depunere a acesteia;

c) la data la care contribuabilul/plătitorul corectează declarația de impunere sau efectuează un alt act voluntar de recunoaștere a creanței fiscale datorate.

(2) Termenele de prescripție prevăzute la art. 110 se suspendă:

- a) în cazurile și în condițiile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripție a dreptului la acțiune;
- b) pe perioada cuprinsă între data începerii inspecției fiscale/verificării situației fiscale personale și data emiterii deciziei de impunere ca urmare a efectuării inspecției fiscale/verificării situației fiscale personale, în condițiile respectării duratei legale de efectuare a acestora;
- c) pe timpul cât contribuabilul/plătitorul se sustrage de la efectuarea inspecției fiscale/verificării situației fiscale personale;
- d) pe perioada cuprinsă între data declarării unui contribuabil/plătitor inactiv și data reactivării acestuia.

Art. 112: Efectul împlinirii termenului de prescripție a dreptului de a stabili creanțe fiscale

Dacă organul fiscal constată împlinirea termenului de prescripție a dreptului de stabilire a creanței fiscale, procedează la încetarea procedurii de emiterie a titlului de creanță fiscală.

iii Noul cod de procedura Fiscală

Art. 47: Comunicarea actului administrativ fiscal

(1) Actul administrativ fiscal trebuie comunicat contribuabilului/plătitorului căruia îi este destinat. În situația contribuabilului/plătitorului fără domiciliu fiscal în România, care și-a desemnat împuternicit potrivit art. 18 alin. (4), precum și în situația numirii unui curator fiscal, în condițiile art. 19, actul administrativ fiscal se comunică împuternicitului sau curatorului, după caz.

(2) Actul administrativ fiscal emis pe suport hârtie poate fi comunicat fie prin poștă potrivit alin. (3)-(7), fie prin remitere la domiciliul fiscal al contribuabilului/plătitorului ori împuternicitului sau curatorului acestuia potrivit alin. (8)-(12), fie prin remitere la sediul organului fiscal potrivit alin. (13), iar actul administrativ fiscal emis în formă electronică se comunică prin mijloace electronice de transmitere la distanță potrivit alin. (15)-(17).

(3) Actul administrativ fiscal emis pe suport hârtie se comunică contribuabilului/plătitorului ori împuternicitului sau curatorului acestora, la domiciliul fiscal, prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(4) În cazul în care comunicarea potrivit alin. (3) nu a fost posibilă, aceasta se realizează prin publicitate potrivit alin. (5)-(7).

(5) Comunicarea prin publicitate se efectuează prin afișarea unui anunț în care se menționează că a fost emis actul administrativ fiscal pe numele contribuabilului/plătitorului, după cum urmează:

- a) în cazul actelor administrative fiscale emise de organul fiscal central prin afișarea anunțului, concomitent, la sediul organului fiscal emitent și pe pagina de internet a A.N.A.F.;

b) în cazul actelor administrative fiscale emise de organul fiscal local prin afișarea anunțului, concomitent, la sediul organului fiscal emitent și pe pagina de internet a autorității administrației publice locale respective.

(6) Anunțul prevăzut la alin. (5) se menține afișat cel puțin 60 de zile de la data publicării acestuia și conține următoarele elemente:

- a) numele și prenumele sau denumirea contribuabilului/plătitorului;
- b) domiciliul fiscal al contribuabilului/plătitorului;
- c) denumirea, numărul și data emiterii actului administrativ fiscal.

(7) În cazul în care actul administrativ fiscal se comunică prin publicitate, acesta se consideră comunicat în termen de 15 zile de la data afișării anunțului.

(8) Prin excepție de la prevederile alin. (3), organul fiscal competent poate decide comunicarea actului administrativ fiscal emis pe suport hârtie, prin remiterea, sub semnătură, la domiciliul fiscal al contribuabilului/plătitorului ori împuternicitului sau curatorului acestuia, prin angajații proprii ai organului fiscal.

(9) Dacă în procedura comunicării actului administrativ fiscal prin remitere potrivit alin. (8) destinatarul refuză primirea actului sau nu este găsit la domiciliul fiscal, se afișează pe ușa acestuia o înștiințare.

(10) În situația în care contribuabilul/plătitorul ori împuternicitul sau curatorul acestuia refuză primirea actului administrativ fiscal potrivit alin. (9), actul se consideră comunicat la data afișării înștiințării.

(11) În situația în care contribuabilul/plătitorul ori împuternicitul sau curatorul acestuia nu este găsit la domiciliul fiscal potrivit alin. (9), contribuabilul/plătitorul ori împuternicitul sau curatorul acestuia este în drept să se prezinte, în termen de maximum 15 zile de la data afișării înștiințării, la sediul organului fiscal emitent pentru a i se comunica actul administrativ fiscal. În situația în care contribuabilul/plătitorul ori împuternicitul sau curatorul acestuia nu se prezintă în acest termen, actul se consideră comunicat la împlinirea acestui termen.

(12) Înștiințarea prevăzută la alin. (9) trebuie să cuprindă:

- a) denumirea organului fiscal emitent;
- b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul fiscal al celui înștiințat;
- d) denumirea, numărul și data emiterii actului administrativ fiscal în legătură cu care se face înștiințarea;
- e) anul, luna, ziua și ora când afișarea a fost făcută;
- f) mențiuni cu privire la data la care se consideră comunicat actul administrativ fiscal, potrivit alin. (10) sau (11);
- g) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

(13) Actul administrativ fiscal emis pe suport hârtie poate fi comunicat și prin remiterea, sub semnătură, la sediul organului fiscal emitent ori de câte ori contribuabilul/plătitorul sau împuternicitul ori curatorul acestora se prezintă la sediul organului fiscal și solicită acest lucru.

(14) Ori de câte ori comunicarea se realizează prin publicitate, potrivit alin. (5) sau prin afișare potrivit alin. (9), organul fiscal întocmește un proces-verbal. Procesul-verbal se întocmește și în situația în care contribuabilul/plătitorul ori împuternicitul

sau curatorul acestora primește actul administrativ fiscal, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna.

(15) Actul administrativ fiscal emis în formă electronică se comunică prin mijloace electronice de transmitere la distanță ori de câte ori contribuabilul/plătitorul a optat pentru această modalitate de emitere și de comunicare, iar acesta se consideră comunicat în termen de 15 zile de la data transmiterii actului către contribuabil/plătitor ori împuternicitul sau curatorul acestora.

(16) În cazul actelor administrative fiscale emise de către organul fiscal central, mijloacele electronice de transmitere la distanță, procedura de comunicare a actelor administrative fiscale prin mijloace electronice de transmitere la distanță, precum și condițiile în care aceasta se realizează se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor publice, cu avizul Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale. Actele administrative fiscale emise de organul fiscal central care se transmit obligatoriu prin asemenea mijloace se stabilesc prin ordin al ministrului finanțelor publice.

(16¹) În scopul comunicării actelor administrative prevăzute la alin. (16), organul fiscal central poate să înregistreze din oficiu contribuabilii/plătitorii în sistemul de comunicare electronică prin mijloace electronice de transmitere la distanță. Procedura de înregistrare din oficiu se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor publice.

(16²) Comunicarea actelor administrative fiscale prevăzute la art. 46 alin. (6), pentru contribuabilii/plătitorii care au fost înregistrați din oficiu potrivit alin. (16¹) și nu au accesat sistemul de comunicare electronică în termen de 15 zile de la comunicarea datelor referitoare la înregistrare, se realizează doar prin publicitate potrivit alin. (5)-(7).

(17) În cazul actelor administrative fiscale emise de organul fiscal local, mijloacele electronice de transmitere la distanță, procedura de comunicare a actelor administrative fiscale prin mijloace electronice de transmitere la distanță, precum și condițiile în care aceasta se realizează se aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice și al Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale. Pentru organul fiscal local, consiliul local stabilește, prin hotărâre, în funcție de capacitatea tehnică disponibilă, mijloacele electronice de transmitere la distanță ce urmează a fi utilizate de către respectivul organ fiscal local.

(18) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul societăților aflate în procedura insolvenței sau în dizolvare, potrivit legii, comunicarea actului administrativ fiscal se face administratorului judiciar/lichidatorului judiciar la locul indicat de acesta ori de câte ori se solicită, în scris, acest lucru.

(19) În termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data emiterii actului administrativ fiscal, organul fiscal trebuie să inițieze acțiunile pentru comunicarea actului.

Art. 48: Opozabilitatea actului administrativ fiscal

(1) Actul administrativ fiscal produce efecte din momentul în care este comunicat contribuabilului/plătitorului sau la o dată ulterioară menționată în actul administrativ comunicat, potrivit legii.

(2) Actul administrativ fiscal care nu a fost comunicat potrivit art. 47 nu este opozabil contribuabilului/plătitorului și nu produce niciun efect juridic.

A se vedea DECIZIA CCR nr. 536 din 28 aprilie 2011 disponibilă la prin care Curtea Constituțională decide:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată din oficiu de Judecătoria Constanța - Secția civilă în Dosarul său nr. 32.569/212/2009 și constată că dispozițiile art. 44 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează în sensul că organul fiscal emitent poate să procedeze la comunicarea actului administrativ fiscal prin publicitate, cu înlăturarea nejustificată a ordinii de realizare a modalităților de comunicare prevăzute la art. 44 alin. (2) lit. a)-d) din aceeași ordonanță.

iv Legea 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență

Art. 117

(1) Administratorul judiciar/Lichidatorul judiciar poate introduce la judecătorul-sindic acțiuni pentru anularea actelor sau operațiunilor frauduloase ale debitorului în dauna drepturilor creditorilor, în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii.

(2) Următoarele acte sau operațiuni ale debitorului vor putea fi anulate, pentru restituirea bunurilor transferate sau a valorii altor prestații executate:

- a) acte de transfer cu titlu gratuit, efectuate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii; sunt exceptate sponsorizările în scop umanitar;
- b) operațiuni în care prestația debitorului depășește vădit pe cea primită, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii;
- c) acte încheiate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii, cu intenția tuturor părților implicate în acestea de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditorii sau de a le leza în orice alt fel drepturile;
- d) acte de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă suma pe care creditorul ar putea să o obțină în caz de faliment al debitorului este mai mică decât valoarea actului de transfer;
- e) constituirea unui drept de preferință pentru o creanță care era chirografară, în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii;
- f) plățile anticipate ale datoriilor, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă scadența lor fusese stabilită pentru o dată ulterioară deschiderii procedurii;
- g) actele de transfer sau asumarea de obligații efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii, cu intenția de a ascunde/întârzia starea de insolvență ori de a fraudă un creditor.

(3) Prevederile alin. (2) lit. d)-f) nu sunt aplicabile actelor încheiate, cu bună-credință, în executarea unui acord cu creditorii, încheiat ca urmare a unor negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor debitorului, sub rezerva ca acordul să fi fost de natură a conduce, în mod rezonabil, la redresarea financiară a debitorului și să

nu aibă ca scop prejudicierea și/sau discriminarea unor creditori. Prevederile de mai sus se aplică și actelor juridice încheiate în cadrul procedurilor prevăzute la titlul I.

(4) Următoarele acte sau operațiuni, încheiate în cei 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii cu persoanele aflate în raporturi juridice cu debitorul, vor putea, de asemenea, să fie anulate și prestațiile recuperate:

- a) cu un asociat comanditar sau cu un asociat deținând cel puțin 20% din capitalul societății ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a asociaților, în situația în care debitorul este acea societate în comandită, respectiv o societate agricolă, în nume colectiv sau cu răspundere limitată;
- b) cu un membru sau administrator, atunci când debitorul este un grup de interes economic;
- c) cu un acționar deținând cel puțin 20% din acțiunile debitorului ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a acționarilor, în situația în care debitorul este respectiva societate pe acțiuni;
- d) cu un administrator, director sau un membru al organelor de supraveghere a debitorului, societate cooperativă, societate pe acțiuni cu răspundere limitată sau, după caz, societate agricolă;
- e) cu orice altă persoană fizică ori juridică, deținând o poziție de control asupra debitorului sau a activității sale;
- f) cu un coproprietar sau proprietar devălmaș asupra unui bun comun;
- g) cu soțul, rudele sau afinii până la gradul al patrulea inclusiv, ai persoanelor fizice enumerate la lit. a)-f).

Art. 118

(1) Acțiunea pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna creditorilor, prevăzută la art. 117, poate fi introdusă de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar în termen de un an de la data expirării termenului stabilit pentru întocmirea raportului prevăzut la art. 97, dar nu mai târziu de 16 luni de la data deschiderii procedurii. În cazul admiterii acțiunii, părțile vor fi repuse în situația anterioară, iar sarcinile existente la data transferului vor fi reînscrise.

(2) Comitetul creditorilor poate introduce la judecătorul-sindic o astfel de acțiune, dacă administratorul judiciar/lichidatorul judiciar nu o face.

(3) Poate introduce această acțiune, în aceleași condiții, creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală.

Art. 119

Nu se va putea cere anularea unui act de constituire sau de transfer cu caracter patrimonial, făcut de către debitor în cursul desfășurării normale a activității sale curente.

Art. 122

(1) Cererea pentru anularea unui act de constituire sau de transfer cu caracter patrimonial se va nota, din oficiu, în registrele de publicitate aferente.

(2) O persoană obținând un titlu sau dobândind un drept de preferință asupra bunului respectiv după efectuarea unei astfel de notări va avea titlul sau dreptul său condiționat de dreptul de a fi recuperat bunul.

(3) În privința actelor și operațiunilor prevăzute la art. 117 alin. (2) se instituie o prezumție relativă de fraudă în dauna creditorilor.

(4) Presumția de fraudă se păstrează și în cazul în care, prin abuz de drepturi procesuale, debitorul a întârziat momentul deschiderii procedurii pentru a expira termenele la care se referă art. 117.

(5) Legitimarea procesuală activă în acțiunile în anulare prevăzute la art. 117 aparține administratorului judiciar/lichidatorului judiciar, în cazul prevăzut la art. 118 alin. (2), comitetului creditorilor, iar în cazul prevăzut de art. 118 alin. (3), creditorului care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală.

(6) Au calitate procesuală pasivă în acțiunile în anulare prevăzute la art. 117 debitorul și, după caz, terțul dobânditor ori subdobânditorul. Debitorul va fi citat în calitate de pârât prin administratorul special sau prin curator special, potrivit prevederilor art. 53 alin. (3).

(7) De la data deschiderii procedurii de insolvență, anularea unor acte încheiate de debitor în cei 2 ani anterior deschiderii procedurii de insolvență, pentru motivul fraudei în dauna creditorilor, se poate face exclusiv prin intermediul acțiunilor prevăzute la art. 117.

Art. 169

(1) La cererea administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, judecătorul-sindic poate dispune ca o parte sau întregul pasiv al debitorului, persoană juridică, ajuns în stare de insolvență, fără să depășească prejudiciul aflat în legătură de cauzalitate cu fapta respectivă, să fie suportată de membrii organelor de conducere și/sau supraveghere din cadrul societății, precum și de orice alte persoane care au contribuit la starea de insolvență a debitorului, prin una dintre următoarele fapte:

- a) au folosit bunurile sau creditele persoanei juridice în folosul propriu sau în cel al unei alte persoane;
- b) au făcut activități de producție, comerț sau prestări de servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice;
- c) au dispus, în interes personal, continuarea unei activități care ducea, în mod vădit, persoana juridică la încetarea de plăți;
- d) au ținut o contabilitate fictivă, au făcut să dispară unele documente contabile sau nu au ținut contabilitatea în conformitate cu legea. În cazul nepredării documentelor contabile către administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, atât culpa, cât și legătura de cauzalitate între faptă și prejudiciu se prezumă. Presumția este relativă;
- e) au deturnat sau au ascuns o parte din activul persoanei juridice ori au mărit în mod fictiv pasivul acesteia;
- f) au folosit mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri, în scopul întârzierii încetării de plăți;
- g) în luna precedentă încetării plăților, au plătit sau au dispus să se plătească cu preferință unui creditor, în dauna celorlalți creditori;

h) orice altă faptă săvârșită cu intenție, care a contribuit la starea de insolvență a debitorului, constatată potrivit prevederilor prezentului titlu.

(2) Administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul judiciar, ori de câte ori identifică persoanele culpabile de starea de insolvență a debitorului, va promova acțiunea în antrenarea răspunderii patrimoniale. Dacă administratorul judiciar ori, după caz, lichidatorul judiciar nu a indicat persoanele culpabile de starea de insolvență a debitorului, aceasta poate fi introdusă de președintele comitetului creditorilor în urma hotărârii adunării creditorilor ori, dacă nu s-a constituit comitetul creditorilor, de un creditor desemnat de adunarea creditorilor. De asemenea, poate introduce această acțiune, în aceleași condiții, creditorul care deține mai mult de 30% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală.

(3) Cererea introdusă în temeiul alin. (1) sau, după caz, alin. (2) se va judeca separat, formându-se un dosar asociat.

(4) În caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin. (1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolvență să fie contemporană sau anterioară perioadei de timp în care și-au exercitat mandatul ori în care au deținut poziția în care au contribuit la starea de insolvență.

(5) Răspunderea persoanelor în cauză nu va putea fi angajată dacă, în organele colegiale de conducere ale persoanei juridice, s-au opus la actele ori la faptele care au contribuit la starea de insolvență sau au lipsit de la luarea deciziilor care au contribuit la starea de insolvență și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii.

(6) Răspunderea nu va putea fi angajată dacă, în luna precedentă încetării plăților, s-au efectuat, cu bună-credință, plăți în executarea unui acord cu creditorii, încheiat ca urmare a unor negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor debitorului, cu condiția ca acordul să fi fost de natură a conduce la redresarea financiară a debitorului și să nu fi avut ca scop prejudicierea și/sau discriminarea unor creditori. Aceste prevederi se vor aplica și în cazul acordurilor realizate în cadrul procedurii concordatului preventiv.

(7) În cazul în care s-a pronunțat o hotărâre de respingere a acțiunii introduse potrivit alin. (1) sau, după caz, alin. (2), administratorul judiciar/lichidatorul judiciar care nu intenționează să formuleze apel împotriva acesteia va notifica în acest sens comitetul creditorilor sau, în cazul în care nu a fost desemnat un comitet al creditorilor, adunarea creditorilor. Împotriva acestei hotărâri calea de atac poate fi exercitată direct de președintele comitetului creditorilor, iar în lipsa constituirii unui comitet, de către orice creditor interesat care deține mai mult de 30% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală.

(8) Aplicarea dispozițiilor alin. (1) nu înlătură aplicarea legii penale pentru faptele care constituie infracțiuni.

(9) Dacă s-a pronunțat o sentință prin care judecătorul-sindic a dispus atragerea răspunderii patrimoniale a administratorului statutar, aceasta va fi comunicată către Oficiul Național al Registrului Comerțului, din oficiu.

(10) Persoana împotriva căreia s-a pronunțat o hotărâre definitivă de atragere a răspunderii nu mai poate fi desemnată administrator sau, dacă este administrator în

alte societăți, va fi decăzută din acest drept timp de 10 ani de la data rămânerii definitive a hotărârii.

^v Art. 61, Art. 73, Art. 144², art 155, Art. 237¹ din Legea 31/1990 privind societățile comerciale.

TITLUL II: Constituirea societăților comerciale

CAPITOLUL V: Unele dispoziții procedurale

Art. 61

(2)În sensul prezentei legi, prin hotărârea asociațiilor se înțelege și hotărârea organelor statutare ale societății, iar termenul asociați include și acționarii [s.n.], în afară de cazul în care din context rezultă altfel.

TITLUL III: Funcționarea societăților comerciale

CAPITOLUL I: Dispoziții comune

Art. 73

(1)Administratorii sunt solidar răspunzători față de societate pentru:

- a)realitatea vărsămintelor efectuate de asociați;
- b)existența reală a dividendelor plătite;
- c)existența registrelor cerute de lege și corecta lor ținere;
- d)exacta îndeplinire a hotărârilor adunărilor generale;
- e)stricta îndeplinire a îndatoririlor pe care legea, actul constitutiv le impun.

(2)Acțiunea în răspundere împotriva administratorilor aparține și creditorilor societății, care o vor putea exercita numai în caz de deschidere a procedurii reglementate de Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, republicată.

În prezent legea nr. 64/1995 a fost abrogată și înlocuită de legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

CAPITOLUL IV

Societățile pe acțiuni

SUBSECȚIUNEA a III-a

Dispoziții comune pentru sistemul unitar și sistemul dualist

Art. 155

(1)Acțiunea în răspundere contra fondatorilor, administratorilor, directorilor, respectiv a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, precum și a cenzorilor sau auditorilor financiari, pentru daune cauzate societății de aceștia prin încălcarea îndatoririlor lor față de societate, aparține adunării generale, care va decide cu majoritatea prevăzută la art. 112.

(2)Adunarea generală desemnează cu aceeași majoritate persoana însărcinată să exercite acțiunea în justiție.

(3) Când adunarea generală decide cu privire la situația financiară anuală, poate lua o hotărâre referitoare la răspunderea administratorilor sau directorilor, respectiv a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, chiar dacă această problemă nu figurează pe ordinea de zi.

(4) Dacă adunarea generală decide să pornească acțiune în răspundere contra administratorilor, respectiv a membrilor directoratului, mandatul acestora încetează de drept de la data adoptării hotărârii și adunarea generală, respectiv consiliul de supraveghere, va proceda la înlocuirea lor.

(5) Dacă acțiunea se pornește împotriva directorilor, aceștia sunt suspendați de drept din funcție până la rămânerea definitivă a hotărârii.

(6) Dacă adunarea generală decide să pornească acțiune în răspundere contra membrilor consiliului de supraveghere cu majoritatea prevăzută la art. 115 alin. (1), mandatul membrilor respectivi ai consiliului de supraveghere încetează de drept. Adunarea generală va proceda la înlocuirea lor.

(7) Acțiunea în răspundere împotriva membrilor directoratului poate fi exercitată și de către consiliul de supraveghere, în urma unei decizii a consiliului însuși. Dacă decizia este luată cu o majoritate de două treimi din numărul total de membri ai consiliului de supraveghere, mandatul membrilor respectivi ai directoratului încetează de drept, consiliul de supraveghere procedând la înlocuirea lor.

CAPITOLUL I

Dizolvarea societăților

Art. 237¹

(1) Atunci când un asociat răspunde nelimitat pentru obligațiile societății pe durata funcționării acesteia, răspunderea sa pentru aceste obligații va fi nelimitată și în faza dizolvării și, dacă este cazul, a lichidării societății.

(2) Atunci când, pe durata funcționării societății, un asociat răspunde pentru obligațiile acesteia în limitele aportului la capitalul social, răspunderea sa va fi limitată la acest aport și în situația dizolvării și, dacă este cazul, a lichidării societății.

(3) Asociatul care, în fraudă creditorilor, abuzează de caracterul limitat al răspunderii sale și de personalitatea juridică distinctă a societății răspunde nelimitat pentru obligațiile neachitate ale societății dizolvate, respectiv lichidate.

(4) Răspunderea asociatului devine nelimitată în condițiile alin. (3), în special atunci când acesta dispune de bunurile societății ca și cum ar fi bunurile sale proprii sau dacă diminuează activul societății în beneficiul personal ori al unor terți, cunoscând sau trebuind să cunoască faptul că în acest mod societatea nu va mai fi în măsură să își execute obligațiile.

^{vi} Legea 31/1990 CAPITOLUL IV

Societățile pe acțiuni

SUBSECȚIUNEA a III-a

Dispoziții comune pentru sistemul unitar și sistemul dualist

Art. 155

(1) Acțiunea în răspundere contra fondatorilor, administratorilor, directorilor, respectiv a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, precum și a cenzorilor sau auditorilor financiari, pentru daune cauzate societății de aceștia prin încălcarea îndatoririlor lor față de societate, aparține adunării generale, care va decide cu majoritatea prevăzută la art. 112.

(2) Adunarea generală desemnează cu aceeași majoritate persoana însărcinată să exercite acțiunea în justiție.

(3) Când adunarea generală decide cu privire la situația financiară anuală, poate lua o hotărâre referitoare la răspunderea administratorilor sau directorilor, respectiv a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, chiar dacă această problemă nu figurează pe ordinea de zi.

(4) Dacă adunarea generală decide să pornească acțiune în răspundere contra administratorilor, respectiv a membrilor directoratului, mandatul acestora încetează de drept de la data adoptării hotărârii și adunarea generală, respectiv consiliul de supraveghere, va proceda la înlocuirea lor.

(5) Dacă acțiunea se pornește împotriva directorilor, aceștia sunt suspendați de drept din funcție până la rămânerea definitivă a hotărârii.

(6) Dacă adunarea generală decide să pornească acțiune în răspundere contra membrilor consiliului de supraveghere cu majoritatea prevăzută la art. 115 alin. (1), mandatul membrilor respectivi ai consiliului de supraveghere încetează de drept. Adunarea generală va proceda la înlocuirea lor.

(7) Acțiunea în răspundere împotriva membrilor directoratului poate fi exercitată și de către consiliul de supraveghere, în urma unei decizii a consiliului însuși. Dacă decizia este luată cu o majoritate de două treimi din numărul total de membri ai consiliului de supraveghere, mandatul membrilor respectivi ai directoratului încetează de drept, consiliul de supraveghere procedând la înlocuirea lor.

^{vii} Acest articol se aplica doar societăților pe acțiuni. În acest sens fiind și decizia ÎCCJ, s. a II-a civ., dec. nr. 2591 din 18 septembrie 2014.

Legea 31/1990

Art. 144²

(1) Administratorii sunt răspunzători de îndeplinirea tuturor obligațiilor, potrivit prevederilor art. 72 și 73.

(2) Administratorii răspund față de societate pentru prejudiciile cauzate prin actele îndeplinite de directori sau de personalul încadrat, când dauna nu s-ar fi produs dacă ei ar fi exercitat supravegherea impusă de îndatoririle funcției lor.

(3) Directorii vor înștiința consiliul de administrație de toate neregulile constatate cu ocazia îndeplinirii atribuțiilor lor.

(4) Administratorii sunt solidar răspunzători cu predecesorii lor imediați dacă, având cunoștință de neregulile săvârșite de aceștia, nu le comunică cenzorilor sau, după caz, auditorilor interni și auditorului financiar.

(5) În societățile care au mai mulți administratori răspunderea pentru actele săvârșite sau pentru omisiuni nu se întinde și la administratorii care au făcut să se

consemneze, în registrul deciziilor consiliului de administrație, împotrivirea lor și au încunoștințat despre aceasta, în scris, pe cenzori sau auditorii interni și auditorul financiar.

viii Art 118 din Legea 161/2003

(1) Grupul de interes economic - G.I.E. reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlesnirii sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

(2) Grupul de interes economic este persoană juridică cu scop patrimonial, care poate avea calitatea de comerciant sau necomerciant.

(3) Numărul membrilor unui grup de interes economic nu poate fi mai mare de 20.

(4) Activitatea grupului trebuie să se raporteze la activitatea economică a membrilor săi și să aibă doar un caracter accesoriu față de aceasta.

(5) Grupul nu poate:

- a) exercita, în mod direct sau indirect, o activitate de administrare ori de supraveghere a activității membrilor săi sau a unei alte persoane juridice, în special în domeniile personalului, finanțelor și investițiilor;
- b) să dețină acțiuni, părți sociale sau de interes, în mod direct sau indirect, la una dintre societățile comerciale membre; deținerea de acțiuni, părți sociale sau de interes în altă societate comercială este permisă doar în măsura în care aceasta este necesară pentru îndeplinirea obiectivelor grupului și dacă se face în numele membrilor;
- c) angaja mai mult de 500 de persoane;
- d) fi folosit de către o societate comercială în scopul creditării, în alte condiții decât cele prevăzute expres de Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a unui administrator ori director al societății comerciale sau a soțului, rudelor sau afinilor până la gradul IV inclusiv ai administratorului sau ai directorului respectiv; de asemenea, dacă operațiunea de creditare privește o societate civilă sau comercială la care una dintre persoanele anterior menționate este administrator sau director ori deține, singură sau împreună cu una dintre persoanele sus-menționate, o cotă de cel puțin 20% din valoarea capitalului social subscris;
- e) fi folosit de către o societate comercială în scopul transmiterii de bunuri, în alte condiții decât cele prevăzute expres de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la și de la administratorul sau directorul societății comerciale ori soțul, rudele sau afinii până la gradul IV inclusiv ai administratorului sau ai directorului respectiv; de asemenea, dacă operațiunea privește o societate civilă sau comercială la care una dintre persoanele anterior menționate este administrator sau director ori deține, singură sau împreună cu una dintre persoanele sus-menționate, o cotă de cel puțin 20% din valoarea capitalului social subscris, cu excepția cazului în care una dintre societățile comerciale respective este filiala celeilalte;

f) să fie membru al altui grup de interes economic sau grup european de interes economic.

(6) Grupul de interes economic nu poate emite acțiuni, obligațiuni sau alte titluri negociabile.

^{ix} Art. 117

(1) Administratorul judiciar/Lichidatorul judiciar poate introduce la judecătorul-sindic acțiuni pentru anularea actelor sau operațiunilor frauduloase ale debitorului în dauna drepturilor creditorilor, în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii.

(2) Următoarele acte sau operațiuni ale debitorului vor putea fi anulate, pentru restituirea bunurilor transferate sau a valorii altor prestații executate:

- a) acte de transfer cu titlu gratuit, efectuate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii; sunt exceptate sponsorizările în scop umanitar;
- b) operațiuni în care prestația debitorului depășește vădit pe cea primită, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii;
- c) acte încheiate în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii, cu intenția tuturor părților implicate în acestea de a sustrage bunuri de la urmărirea de către creditorii sau de a le leza în orice alt fel drepturile;
- d) acte de transfer de proprietate către un creditor pentru stingerea unei datorii anterioare sau în folosul acestuia, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă suma pe care creditorul ar putea să o obțină în caz de faliment al debitorului este mai mică decât valoarea actului de transfer;
- e) constituirea unui drept de preferință pentru o creanță care era chirografară, în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii;
- f) plățile anticipate ale datoriilor, efectuate în cele 6 luni anterioare deschiderii procedurii, dacă scadența lor fusese stabilită pentru o dată ulterioară deschiderii procedurii;
- g) actele de transfer sau asumarea de obligații efectuate de debitor într-o perioadă de 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii, cu intenția de a ascunde/întârzia starea de insolvență ori de a fraudă un creditor.

(3) Prevederile alin. (2) lit. d)-f) nu sunt aplicabile actelor încheiate, cu bună-credință, în executarea unui acord cu creditorii, încheiat ca urmare a unor negocieri extrajudiciare pentru restructurarea datoriilor debitorului, sub rezerva ca acordul să fi fost de natură a conduce, în mod rezonabil, la redresarea financiară a debitorului și să nu aibă ca scop prejudicierea și/sau discriminarea unor creditori. Prevederile de mai sus se aplică și actelor juridice încheiate în cadrul procedurilor prevăzute la titlul I.

(4) Următoarele acte sau operațiuni, încheiate în cei 2 ani anteriori datei deschiderii procedurii cu persoanele aflate în raporturi juridice cu debitorul, vor putea, de asemenea, să fie anulate și prestațiile recuperate:

- a) cu un asociat comanditat sau cu un asociat deținând cel puțin 20% din capitalul societății ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a asociaților, în situația în care debitorul este acea societate în comandită, respectiv o societate agricolă, în nume colectiv sau cu răspundere limitată;
- b) cu un membru sau administrator, atunci când debitorul este un grup de interes economic;

- c) cu un acționar deținând cel puțin 20% din acțiunile debitorului ori, după caz, din drepturile de vot în adunarea generală a acționarilor, în situația în care debitorul este respectiva societate pe acțiuni;
- d) cu un administrator, director sau un membru al organelor de supraveghere a debitorului, societate cooperativă, societate pe acțiuni cu răspundere limitată sau, după caz, societate agricolă;
- e) cu orice altă persoană fizică ori juridică, deținând o poziție de control asupra debitorului sau a activității sale;
- f) cu un coproprietar sau proprietar devălmaș asupra unui bun comun;
- g) cu soțul, rudele sau afinii până la gradul al patrulea inclusiv, ai persoanelor fizice enumerate la lit. a)-f).

Art. 120

(1) Terțul dobânditor în cadrul unui transfer patrimonial, anulat potrivit prevederilor art. 117, va trebui să restituie averii debitorului bunul transferat sau, dacă bunul nu mai există ori există impedimente de orice natură pentru preluarea acestuia de către debitor, terțul va restitui valoarea acestuia de la data transferului efectuat de către debitor, stabilită prin expertiză efectuată în condițiile legii. În caz de restituire, părțile vor fi repuse în situația anterioară astfel încât sarcinile existente la data transferului vor fi reînscrise.

(2) Terțul dobânditor, care a restituit averii debitorului bunul sau valoarea bunului ce-i fusese transferat de către debitor, va avea împotriva averii debitorului o creanță egală cu prețul plătit, la care se poate adăuga cel mult sporul de valoare a bunului, determinat de eventualele investiții efectuate de acesta, cu condiția ca terțul să fi acceptat transferul cu bună-credință și fără intenția de a-i împiedica, întârzia ori înșela pe creditorii debitorului. La cererea sa, terțul dobânditor de bună-credință va fi înscris în tabelele de creanțe cu creanța născută în urma restituirii bunului sau valorii acestuia către averea debitorului potrivit prezentului articol și va putea participa la distribuiri potrivit prevederilor art. 161 pct. 4. Terțul dobânditor de rea-credință va fi îndreptățit să primească doar prețul plătit și va putea participa la distribuiri de sume potrivit prevederilor art. 161 pct. 10 lit. a). Reaua-credință a terțului dobânditor trebuie dovedită.

(3) Dacă terțul dobânditor nu restituie bunul sau valoarea acestuia de bunăvoie sau pe calea unei tranzacții, creanța acestuia, născută în temeiul alin. (2), va putea fi pretinsă numai pe calea cererii reconvenționale formulate în cadrul acțiunii îndreptate împotriva sa potrivit prevederilor art. 117.

(4) Terțul dobânditor cu titlu gratuit de bună-credință va restitui bunurile în starea în care se găsesc, iar, în lipsa acestora, va restitui diferența de valoare cu care s-a îmbogățit. În caz de rea-credință, terțul va restitui, în toate cazurile, întreaga valoare, precum și fructele percepute.

^x Art. 15 Noul Cod Civil

Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe.

^{xi} Art. 193 Noul Cod Civil

Efectele personalității juridice

(1) Persoana juridică participă în nume propriu la circuitul civil și răspunde pentru obligațiile asumate cu bunurile proprii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmărește ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

^{xii} Codul Penal, Art. 244: Înșelăciunea

(1) Inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.

VII. Bibliografie

1. I. Adam, C.N. Savu, Legea societăților comerciale. Comentarii și explicații, Ed. C.H. Beck, București, 2010
2. M. Șcheaua, Legea societăților comerciale, comentată și adnotată, ed. 2, Ed. Rosetti, București, 2004
3. Lucian Bojin: Modalități și motivații ale tehnicii piercing the corporate veil, Cosmina SIMA juridice.ro
4. Piercing the Corporate Veil: US Lessons for Romania & Slovakia in SSRN Electronic Journal
5. Alexandra Horvathova Catalin Gabriel Stanescu, Piercing The Corporate Veil US Lessons From Romania And Slovakia University of Copenhagen, Chicago-Kent Journal of International and Comparative Law Volume 17 | Issue 1 Article 7 12-30-2016
6. Assoc. Prof. PhD. Anca Sorina Popescu-Cruceru, Considerations on the Enforcement of the Doctrine of Piercing the Corporate Veil in Romania, International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences July 2014, Vol. 4, No. 7 ISSN: 2222-6990
7. Andenas, M. & Wooldridge, F. (2009). European Comparative Company Law, Cambridge University Press, pp. 153
8. Cabrelli, D. (2010). The Case Against Outsider Reverse' Veil Piercing in Company Law, University of Edinburgh School of Law, Working Paper no. 2010/03, <http://ssrn.com/abstract=1546976> International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences July 2014, Vol. 4, No. 7 ISSN: 2222-6990 479 www.hrmars.com
9. Cahn, A. & Donald, D.C. (2010). Comparative Company Law. Text and Cases on the Laws Governing Corporations in Germany, the UK and the USA, Cambridge University Press, pp. 47 Canfield, G. F. (1917). "The Scope and Limits of the Corporate Entity Theory", Columbia Law Review, 17, www.jstor.org
10. Hansmann, H., Kraakman, R. & Squire, R. (2005). The New Business Entities in Evolutionary Perspective, <http://ssrn.com/abstract=667929> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.667929>
11. St.B. Presser, Thwarting the Killing of the Corporation: Limited Liability Democracy and Economics, Northwestern University Law Review no. 87/1992
12. P. Halpern, M. Trebilock, S. Turnbull, An Economic Analysis of Limited Liability. Corporation Law, University of Toronto Law Journal, 1980,
13. E. Ferran, Principles of Corporate Finance Law, Oxford University Press, New York, 2011
14. C. Vivante, Principii de drept comercial, ed. 37, Ed. Cartea Românească, București, 1928
15. I. Zadik, H. Igner, Răspunderea comanditarilor și acționarilor față de creditorii sociali și acțiunile ce derivă din ea, Revista de drept comercial și studii economice, anul 1935
16. I.L. Georgescu, Drept comercial român, vol. II, Ed. All Beck, București, 2002

17. T.R. Popescu, Dreptul comerțului internațional, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1983,
18. O. Căpățînă, Societățile comerciale, ed. 2, Ed. Lumina Lex, București, 1996,
19. St.D. Cărpenaru, Drept comercial român, ed. 3, Ed. All Beck, București, 1998
20. V. Pașca, în Tratat practic de insolvență, de R. Bufan (coordonator), Ed. Hamangiu, 2014
21. DUCA Emilian, Noul Cod de Procedura Fiscala comentat și adnotat din 14-iun-2016, Universul Juridic, Publicație: Noul Cod de Procedura Fiscala comentat și adnotat
22. colectiv, COSTAS Cosmin Flavius, Codul de Procedura Fiscala. Comentariu pe articole din 02-feb-2016, Solomon
23. Curtea de Apel CRAIOVA, Act administrativ fiscal. Angajarea răspunderii solidară. Competența de soluționare, Publicație: Revista Romana de Jurisprudenta 3 din 2019
24. Curtea de Apel CRAIOVA, Drept fiscal. Antrenare răspundere solidară. Condiția relei-credințe, Publicație: Revista Romana de Jurisprudenta 3 din 2019
25. GRIGORE Lelia, DOBREV Dumitru, Examen de practică judiciară - deciziile de atragere a răspunderii solidară emise de organul fiscal, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 1 din 2019
26. BODU Sebastian Valentin, Răspunderea limitată și răspunderea nelimitată a asociaților. Pierderea beneficiului răspunderii limitate, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 12 din 2016
27. Dec. CCR nr. 325/2008 (publicată în M. Of. nr. 344 din 5 mai 2008); 790/2008 (publicată în M. Of. nr. 587 din 5 august 2008); 1294/2008 (publicată în M. Of. nr. 866 din 22 decembrie 2008); 59/2009 (publicată în M. Of. nr. 98 din 18 februarie 2009); 589/2009 (publicată în M. Of. nr. 357 din 27 mai 2009); 1112/2009 (publicată în M. Of. nr. 664 din 6 octombrie 2009); 1099/2009 (publicată în M. Of. nr. 654 din 2 octombrie 2009); 1357/2009 (publicată în M. Of. nr. 852 din 9 decembrie 2009); 118/2010 (publicată în M. Of. nr. 149 din 8 martie 2010); 330/2010 (publicată în M. Of. nr. 332 din 19 mai 2010); 993/2011 (publicată în M. Of. nr. 656 din 14 septembrie 2011)
28. Dec. ÎCCJ, s.c.a.f., nr. 3204/2009 (Răspundere solidară. Preexistența insolvabilității); 1070/2009 (Răspunderea solidară a persoanei juridice. Condiții); 519/2010 (Răspundere solidară); 2652/2010 (Răspunderea solidară a persoanelor afiliate. Rea-credință); 1697/2011; 2964/2013 (Răspundere solidară. Condiții); 4684/2011 (Instanța competentă pentru contestarea deciziei privind atragerea răspunderii solidară); 5598/2013 (Răspundere solidară. Rea-credință);
29. Dec. CJUE: C-186/12 BPSA Impacto Azul (Răspunderea solidară a firmei-mamă pentru filială)
30. CARPENARU D.Stanciu, HOTCA Mihai-Adrian, NEMES Vasile, Codul insolventei comentat, editia a II-a, revazuta și adaugita din 01-sep-2017, Universul Juridic, Publicație: Codul insolventei comentat, editia a II-a, revazuta și adaugita
31. TANDAREANU Nicoleta, Codul insolventei adnotat din 01-sep-2014, Universul Juridic, Publicație: Codul insolventei adnotat

32. TEC Lavinia, Probleme teoretice și practice privind obligația de loialitate a administratorului în cadrul grupului de societăți, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 6 din 2019
33. NASUI Gabriel Adrian, Aspecte de procedură privind exercitarea acțiunii în atragerea răspunderii administratorului statutar în cadrul procedurii insolvenței împotriva moștenitorilor acestuia, în cazul decesului administratorului statutar, Publicație: Revista Dreptul 2 din 2019
34. Curtea de Apel IASI, Procedura insolvenței. Nepredarea documentelor contabile către lichidator. Presumpție relativă privind culpa, cât și legătura de cauzalitate între faptă și prejudiciu, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 3 din 2018
35. Curtea de Apel CRAIOVA, Răspunderea patrimonială a administratorului societății comerciale. Continuarea unei activități care ducea, în mod vădit, persoana juridică la încetarea de plăți, Publicație: Pandectele Romane 2 din 2018
36. POPA Manole Ciprian, Răspunderea nelimitată a asociaților cu răspundere limitată în baza art. 2371 din Legea societăților nr. 31/19901, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 3 din 2017
37. TEC Lavinia Maria, Examenul jurisprudenței în materia reprezentării societății și răspunderii civile a administratorilor față de societate, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 4 din 2016
38. PUIE Oliviu, Aspecte de ordin procedural în materia procedurii insolvenței reglementată de noul cadru normativ instituit prin Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și insolvența și natura juridică a răspunderii pentru intrarea în insolvență, Publicație: Pandectele Romane 8 din 2014
39. BODU Ciprian, BODU Sebastian Valentin, Infraacțiunile de bancrută (I) Aspecte comune ale infraacțiunilor de bancrută, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 4 din 2016
40. PIPEREA George, Insolvența: legea, regulile, realitatea, Ed. Wolters Kluwer, București, 2008
41. PIPEREA George, Societățile comerciale. Reglementare, doctrină, jurisprudență, ed. 4, Ed. C.H. Beck, București, 2009
42. PRESCURE Titus, SCHIAU Ioan, Legea societăților comerciale din 01-nov-2009, Hamangiu, Publicație: Legea societăților comerciale
43. BUDA Marian, Revocarea din funcție a administratorului societății. Efecte asupra actelor încheiate de acesta în numele societății, anterior revocării, Publicație: Revista Romana de Jurisprudenta 2 din 2017
44. TULEASCA Luminita, Delegarea atribuțiilor de conducere ale societății. Răspunderea solidară a administratorilor. Condiții și efecte, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 9 din 2014
45. ZAMSA Cristina, Despre acțiuni civile în răspunderea administratorului. Ipoteză specială - procedura insolvenței, Publicație: Revista Romana de Drept al Afacerilor 9 din 2007